

Pedagogisch Beleidsplan

Kinderdagverblijf

De Rekeltjes

Versie 1 januari 2018

**Doel van het beleidsplan:
Handleiding en naslagwerk voor directie en medewerkers om kwalitatief hoogwaardig en verantwoorde kinderopvang te blijven bieden aan de deelnemende kinderen. Dit plan is openbaar en ligt altijd ter inzage voor ouders.**

Inleiding

Op 30 mei 2016 is de wet Innovatie Kwaliteit Kinderopvang (IKK) definitief aangenomen. Diverse kwaliteitseisen zijn aangescherpt en vernieuwd. Dit zorgt dat de zorg voor het kind nog meer expliciet omschreven en uitgevoerd wordt. Het pedagogisch beleid van Kinderopvang De Rekeltjes is daarom volledig herzien en aangepast. Meer dan ooit kunnen wij nu laten zien waar wij voor staan: Kwalitatief hoogstaande kinderopvang waar het kind, met al zijn talenten centraal staat. De IKK zal in 2018 nog verder worden uitgewerkt. De verduidelijking en en uitbreiding van de IKK welke in 2018 bekend worden gemaakt door het ministerie zullen verwerkt worden in het pedagogisch beleid en geïmplementeerd in de werkwijzen. De ouders worden middels een informatiebrief op de hoogte gebracht van de IKK en bijbehorende regelingen. Op de website zal te allen tijde de meest actuele versie van het pedagogisch beleid, met hierin onder andere de drie-uursregeling te vinden zijn.

In dit beleid schrijven wij onze visie op kinderopvang, de begeleiding en ondersteuning aan kinderen. Het pedagogisch beleidsplan zien wij als referentiekader voor zowel de ouders als het personeel, waarin staat beschreven waar wij ons dagelijks voor inzetten. De pedagogische doelen en middelen en de wettelijke kaders vormen het kader waarin wij de kinderen begeleiden naar een volwaardige en respectvolle participatie in de maatschappij van de toekomst.

INHOUDSOPGAVE.....	1
1. Inleiding	2
2. Pedagogische visie.....	2
A. Uitgangspunt	2
B. Visie op het werken met kinderen van 0 tot 4 jaar.....	3
C. Bijzondere aspecten van de pedagogie.....	3
I. Nabootsing	3
II. Rust, ritme en herhaling	4
III. Respect, eerbied en dankbaarheid.....	4
IV. Wilsopvoeding	4
V. Het ontwikkelen van de zintuigen	5
3. Competentiegerichtheid.....	6
A. Sociaal emotionele veiligheid geborgenheid.....	6
A.1 Houding van de leidster.....	6
A.2 Vaste dagritme en kleine vestiging.....	6
A.3 Baby's/dreumesen.....	6
B. Sociale competentie	7
C. Persoonlijke competentie	7
C.1 Taalontwikkeling	8
C.2 Lichamelijke ontwikkeling.....	8
C.3 Cognitieve ontwikkeling.....	9
C.4 Creatieve ontwikkeling	10
C.5 Ontwikkeling van identiteit en zelfredzaamheid	10
D. Het overbrengen van waarden en normen	10
4. Praktische invulling	11
A. De indeling in stamgroepen & leeftijdsopbouw.....	11
B. Het verlaten van de stamgroep	12
C. Open deuren beleid	
C. Vertaling naar de praktijk.....	12
D. Spelmateriaal.....	14
E. Dagritme.....	14
F. Binnen- en buitenruimte	16
G. Jaarritme.....	18
H. Wennen	18
I. Relatie kind - leid(st)er.....	20
5. De organisatie.....	22
A. Inschrijving, toelating en plaatsing.....	22
B. Huishoudelijke regels	22
C. Contact met de ouders	24
D. Klachtenprocedure	26

E. Toezicht, veiligheid en hygiëne	26
6. Personeelsbeleid	26
A. Algemeen	26
B. Werving en selectie.....	26
C.Opleidingseisen kinderopvang	27
D. Deskundigheidsbevordering.....	27
E.Inzet en begeleiding van andere volwassenen, stagiaires en assistenten.....	27
F. Begeleiding.....	27
G. Ondersteuning van beroepskrachten.....	27
H.Formatieve inzetbaarheid van beroepskrachten in opleiding.....	27
7. Ondersteuning & achterwacht bij calamiteiten.....	28
8.Vierogenprincipe	29
9. 3 uur regeling.....	
10. Mentorschaap.....	
11.Volgen en signaleren van bijzonderheden in de ontwikkeling van kinderen.....	30
12. Overdracht naar de basisschool	
BIJLAGEN	29
Bijlage A. Speelgoed.....	29
Bijlage B. Formulier Toediening medicijnen	30
Bijlage C: Protocol Zieke kinderen.....	29
Bijlage E. Literatuur.....	30
Bijlage F. Klachtenprocedure	35
Bijlage G. Klachtenformulier	32
Bijlage H. Calamiteitenformulier	

1. Inleiding

Met dit pedagogisch beleidsplan en werkplan beogen wij informatie te geven over achtergrond en werkwijze van Kinderdagverblijf De Rekeltjes. Deze vindt in een aantal pedagogische stromingen zijn inspiratie, waaronder de Vrije Schoolpedagogie, Gordon, Reggio Emilia en Montessorri. We hebben getracht het summier te houden. Voor een meer grondige uiteenzetting wordt verwezen naar andere bronnen. Een literatuurlijst is als bijlage opgenomen.

De Rekeltjes stelt zich tot doel om kinderen, naast de gezinssituatie, een beschermde huiselijke omgeving te bieden waar zij kunnen spelen en zich ontwikkelen, en waarin de opvoeding wordt ondersteund en met de ouders wordt gedeeld. De Rekeltjes wil een omgeving creëren die tegemoet komt aan de behoefte van kinderen om zelf ervaringen op te doen; een omgeving

waarin ook de volwassen begeleiders elkaar stimuleren in het opdoen van eigen ervaringen.

Waarom een pedagogisch beleidsplan? Het werken met kinderen is niet vrijblijvend. Het vraagt visie, kwaliteit en professionaliteit. Door middel van dit plan kunnen wij over onze visie, kwaliteit en professionaliteit in gesprek komen met collega's, ouders en instanties. Het is daarmee geen vastliggend plan maar een middel om de werkwijze te toetsen, evalueren en waar nodig bij te stellen.

Voorbehoud

Het hanteren van dit plan als inspiratiebron wil niet zeggen dat de praktijk hier volledig aan voldoet. Dat zou zowel onmogelijk zijn als niet wenselijk, omdat de ontwikkeling van de diverse mensen bij De Rekeltjes authentiek moet zijn, gebaseerd op de eigen krachten en talenten. Net zoals die van uw kinderen. Daarom wordt bij De Rekeltjes gewerkt aan een eigen pedagogisch kernplan dat regelmatig wordt bijgesteld.

2. Pedagogische visie

A. Uitgangspunt

Waar komt een talent vandaan en waar een beperking? Wij veronderstellen dat elk kind een bijzondere eigenheid heeft die niet alleen valt te herleiden naar nature en nurture factoren.

Deze aanname heeft praktische consequenties: iedere verschijningswijze van een kind dient gerespecteerd te worden als een uiting van zijn afkomst, ook als die niet overeenstemt met het verwachtingspatroon van leraar of opvoeder, of als die verschijningswijze 'lastig' is. Het heeft tot gevolg dat het opvoedingsproces erop gericht is het individuele tot zijn recht te laten komen. De opgroeiende mens moet ruimte worden geboden om aan de eigen ontwikkeling vorm en inhoud te kunnen geven, waarbij de opvoeder een voorwaardenscheppende rol heeft.

B. Visie op het werken met kinderen van 0 tot 4 jaar

Op basis van het voorgaande kan de visie op het werken met kinderen als volgt worden omschreven: Ieder kind is een unieke persoonlijkheid die zijn eigen unieke levensweg zal gaan en op die manier iets zinvols zal bijdragen aan de wereld. We helpen het kind zelf zijn eigen unieke vaardigheden, te

ontdekken en te ontwikkelen door de wil te stimuleren. Opdat het later, als volwassene, het doorzettingsvermogen bezit om daadwerkelijk uit te voeren wat het zich tot doel heeft gesteld. Door bewust de zintuiglijke omgeving van het kind vorm te geven, door het te omringen met mooie, goede en waarachtige dingen kan het kind een basisvertrouwen ontwikkelen dat de grondslag vormt voor een positieve levenshouding.

Plezier in het leven maakt het gemakkelijker open te staan voor anderen en geeft de kracht en de inventiviteit om creatief om te gaan met problemen. In het samenzijn met andere kinderen leert het kind zich ook sociaal en emotioneel te ontwikkelen. De leidster wil een goede band met elk kind opbouwen, zodat het zich veilig en vertrouwd voelt en zich optimaal kan ontwikkelen. Zorg voor andere kinderen, zelfredzaamheid en zelfstandigheid worden gestimuleerd. Het vrije spel is daarbij voor het jonge kind onontbeerlijk. Daarin worden belevenissen van thuis en onderweg verwerkt. Vaak is het spel voor het jonge kind de eerste sociale oefening waarin het andere kinderen ontmoet. Spelen is doen en leren. Spelen is leven en scheppen, bewegen en sociaal contact maken.

C. Bijzondere aspecten van de pedagogie

Wij hechten waarden aan een aantal aspecten die ook centraal staan in de vrije school pedagogiek, die in het bijzonder van belang worden geacht voor de ontwikkeling van hechting, een goede zintuiglijke ontwikkeling en een evenwichtige verhouding met de omgeving. Het gaat om:

- Nabootsing
- Rust, ritme en herhaling
- Respect, eerbied en dankbaarheid
- Wilsopvoeding
- Het ontwikkelen van de zintuigen: tastzin, bewegingszin, evenwichtszin, levenszin.

I. Nabootsing

In de eerste vier levensjaren staat het kleine kind geheel open voor de wereld en laat deze in het volste vertrouwen binnenstromen. Het treedt haar met een actieve belangstelling tegemoet.

Het kind is gevoelig voor stemmingen van buiten en ontvankelijk voor de intenties en de innerlijke houding van waaruit de opvoeders handelen.

Vanuit de inleving in een ander mens beweegt het kind als het ware mee

met de bewegingen die van de ander uitgaan; het neemt impulsen over. Wanneer een kind een gebaar of een intonatie van een ouder of verzorger nabootst, komt dit omdat het kind volledig leeft in het gebaar van de betreffende persoon en er één mee is.

De beweging wordt innerlijk overgenomen en van binnenuit ontstaat dan het uiterlijke gebaar van het kind, voor zover de beheersing over het lichaam dit toelaat. Ook een baby, die in de ontwikkeling nog niet zover is dat hij de gebaren en klanken van de volwassene al in uiterlijke zin kan nabootsen, beweegt innerlijk mee met elk gebaar en elke stem-buiging. Het nabootsen door het jonge kind is niet een passief kopiëren, maar een activiteit waarbij het gehele organisme van het kind actief betrokken is. Waar komt een talent vandaan en waar een beperking? In de antroposofie wordt verondersteld

dat de individualiteit niet pas ontstaat met de geboorte, maar dat er iets is als een voorgeboortelijke wereld. Deze aanname heeft praktische consequenties: iedere verschijningswijze van een kind dient gerespecteerd te worden als een uiting van zijn 'komaf', ook als die niet overeenstemt met het verwachtingspatroon van leraar of opvoeder, of als die verschijningswijze 'lastig' is. Het heeft tot gevolg dat het opvoedingsproces erop gericht is het individuele tot zijn recht te laten komen. De opgroeiende mens moet ruimte worden geboden om aan de eigen ontwikkeling vorm en inhoud te kunnen geven, waarbij de opvoeder een voorwaardenscheppende rol heeft.

Je zou kunnen zeggen dat de nabootsing een eigen schepping is van het kind, datgene wat het uit eigen kracht voltrekt, creëert en teweegbrengt. Dit eigen scheppingsproces wordt op gang gebracht doordat het kind zich volledig vereenzelvigd met zijn omgeving. Nabootsen is in deze zin niet een klakkeloos volgzaam imiteren, maar een actief opnieuw scheppen. De wil van het kind wordt daarmee gevormd, geleid en opgevoed. De rol van de opvoeder is dus niet om dingen aan te leren of opdrachten te geven, maar om er vanuit totale persoonlijkheid te zijn, het kind voor te leven, dingen met aandacht te doen zodat het kind vanuit enthousiasme mee wil doen.

II. Rust, ritme en herhaling

Rust, ritme, en herhaling dragen bij aan de ontwikkeling van een gevoel van veiligheid en zelfvertrouwen. Een klein kind gedijt goed in een sfeer van **rust**. Dat betekent niet dat het helemaal stil moet zijn, dat er geen

activiteit zou moeten zijn of dat alles heel langzaam gedaan zou moeten worden. Het gaat er om dat het kind de gelegenheid krijgt om in het tijdloze te zijn, om ongestoord in het nu te zijn, zonder opgeschrikt, afgeleid, of opgejut te worden. Het is daarom van belang dat er momenten zijn waarop een kind ongestoord kan spelen. Zonder dat het van buitenaf gestuurd, geleid of afgeleid wordt. Zo kan het de wereld om zich heen verkennen, ontdekkingen doen, vaardigheden oefenen, indrukken opdoen en verwerken. In deze ongestoorde, dromerige sfeer van rust kan de ontdekkingsdrang, nieuwsgierigheid en verwondering van het kind zich uitleven.

Voor de dagelijks terugkerende handelingen en de daarbij behorende overgangen, kan het kind veel steun, houvast en herkenning ontleen aan een vaste volgorde, een vaste dag-indeling en vaste gewoontes en rituelen. **Ritme** is voor een klein kind een steun om thuis te raken in zijn lichaam, om de levensprocessen goed op gang te helpen, om een evenwichtige energiehuis-houding op te bouwen en om veer-kracht te ontwikkelen. Een dag is bij voorkeur ritmisch opgebouwd en kent momenten van (in)spanning en ontspanning. Door **herhaling** van de handelingen ontstaat herkenning bij het kind en dat geeft houvast. Het biedt emotionele veiligheid. Als het kind dagelijks op regelmaat kan rekenen, ontwikkelt het vertrouwen. Ook ontstaan door de herhaling de goede gewoontes die alleen in de kinderjaren verworven kunnen worden.

III. Respect, eerbied en dankbaarheid

Door volwassenen respectvol met de omringende wereld om te zien gaan leert het kind zijn eerbiedkrachten te ontwikkelen. Het 'in de eigen waarde laten' van mensen, dieren, planten en dingen kan hierdoor dagelijks geoefend worden. Er doen zich steeds weer gelegenheden voor waarnaar met verwondering, eerbied en aandacht gekeken kan worden. De volwassene, die op deze wijze in het leven staat, kan zich dankbaar voelen voor dat wat het leven te bieden heeft. Dit gevoel wordt door het kind ervaren. Er ontstaat een innerlijk gevoel voor dankbaarheid.

IV. Wilsopvoeding

Het stimuleren van eigen activiteiten, het bieden van herhaling en regelmaat, het aanleren van goede gewoontes en het richten van aandacht op de omgeving zijn belangrijk voor de ontwikkeling van de wil en van daadkracht. Een goed ontwikkelde wil is een stevige basis voor het geestelijk en lichamelijk prestatievermogen op latere leeftijd. In de eerste zeven levensjaren worden het geheugen, het concentratievermogen en het doorzettingsvermogen ontwikkeld.

V. Het ontwikkelen van de zintuigen

Door middel van de zintuigen komen we in contact met onszelf en met de buitenwereld. Het kleine kind is nog een en al zintuig, alle indrukken komen ongefilterd binnen. Het heeft nog niet geleerd de verschillende zintuiglijke indrukken naar 'waarde' te schatten en de niet waardevolle te negeren. Alles wordt opgenomen. We proberen die onbevangenheid te behouden en te behoeden door te waken over de kwaliteit van de zintuiglijke indrukken.

Inrichting en kleurgebruik in de ruimte, voeding, keuze van materialen en de hoeveelheid speelgoed zijn daarop afgestemd.

Een volwassen mens heeft meerdere zintuigen tot zijn beschikking. In de vrije school pedagogiek wordt bij het jonge kind bijzondere aandacht gegeven aan de *tastzin*, de *levenszin*, de *bewegingszin* en de *evenwichtszin*. Door deze zintuigen ervaren kinderen een fundamentele relatie tussen hun lichaam en hun omgeving. De lichaamsgebonden zintuigindrukken leggen de basis voor psychische en geestelijke vermogens op latere leeftijd. Zo vormt bijvoorbeeld het vinden van evenwicht in lichamelijke zin het referentiekader om ook innerlijk evenwicht te kunnen beleven.

Met de *tastzin* ontdekt het kind zijn omgeving en zijn lichaam. Via aanraken, betasten en grijpen komt het kind tot 'begrijpen'. Het ervaart een bepaalde weerstand waardoor het kind zichzelf en zijn omgeving ervaart, en de grens daartussen. Een goede ontwikkeling van de tastzin geeft op latere leeftijd vertrouwen in de wereld, een belangrijk fundament voor het verdere leven. Bij de lichamelijke verzorging, het gedragen worden en op schoot zitten wordt met dit zintuig rekening gehouden. Ook spelmaterialen worden bewust gekozen. Ze zijn van hoge

kwaliteit en natuurlijk van aard zoals hout, emaille, wol, katoen, linnen, zijde en fluweel. En er worden onder andere water, zand, eikels, kastanjes en schelpen aangeboden.

Met de **levenszin** ervaart een kind of het zich goed voelt of niet, of het honger of dorst heeft, of het moe of uitgerust is, of het zich ziek of behaaglijk voelt. Het vermogen om harmonie en disharmonie binnen het lichaam waar te nemen, vormt de basis om ook 'gezonde' of 'zieke' situaties in het sociale leven te kunnen onderscheiden. Belangrijk voor de ontwikkeling van de levenszin is een goede lichamelijke verzorging, gezonde voeding, een regelmatig(slaap)ritme in de dag en alles wat er toe bijdraagt dat het kind zich behaaglijk voelt.

De **bewegingszin** stelt ons in staat om van binnenuit onze eigen bewegingen waar te nemen door de spanningsverschillen in onze spieren. Het kind ervaart hoe het zich in de ruimte beweegt, dat het loopt, kruipt, springt etc. Voor de ontwikkeling van de bewegingszin zijn zowel de grove als de fijne motoriek van belang, afgewisseld met momenten van rust. Ook ritmische bewegingen bij liedjes of kringspelen werken bevorderend. Door een goed ontwikkelde bewegingszin kan een kind meebewegen met de ander en gevoel ontwikkelen voor non-verbale communicatie. Ontwikkelt de bewegingszin zich goed dan kan een gevoel van vrijheid ontstaan en - op latere leeftijd - het vermogen om innerlijk 'bewogen' te raken en innerlijk mee te voelen met anderen.

Als het kind de zwaartekracht leert overwinnen wordt de **evenwichtszin** ontwikkeld. Het leert zich op te richten en te lopen. Vervolgens ontwikkelt het zijn vermogen tot ruimtelijke oriëntatie. De drie fundamentele ruimterichtingen boven, onder, links, rechts, achter en voor worden geoefend en veroverd. Bijvoorbeeld door te klimmen, springen, balanceren op een balk, hinkelen, torens van blokken te bouwen en bouwwerken te maken van kisten en planken. Een goed evenwicht in lichamelijke zin geeft een rustpunt van waaruit je alles kunt overzien en legt de basis voor innerlijk evenwicht, innerlijke rust en voor gevoel van evenwicht in overdrachtelijke zin.

3. Competentiegerichtheid

A. Sociaal emotionele veiligheid en geborgenheid

Kinderen moeten zichzelf kunnen zijn bij De Rekeltjes . Pas dan kunnen ze zich ontwikkelen. Een kind moet om zichzelf te kunnen zijn zich veilig en geborgen kunnen voelen. Een aangename, rustige en verzorgde omgeving zal het kind mede aanzetten tot geconcentreerd werk of spel.

De rust is belangrijk (Montessori). Bij De Rekeltjes is alles overzichtelijk en netjes in mandjes of bakken opgeborgen. Datgene wat een kind nodig heeft voor het spelen, wordt vooraf klaargezet of op kindhoogte neergezet.

A.1 Houding van de leidster

De groepsleiding ontwikkelt een veilige band met de kinderen. Zij zorgen ervoor dat de kinderen gezien en gehoord worden. Kinderen voelen dan dat ze geaccepteerd zijn.

Wat doet de leiding om bij een kind dit gevoel te vormen c.q. versterken?

- alle kinderen worden op dezelfde wijze behandeld, zonder voorkeuren;
- de leidster benadert het kind op een positieve manier;
- de leidster let op de signalen van kinderen en speelt in op diens behoefte;
- de leidster besteedt aandacht aan de verschillende emoties van het kind.

A.2 Vaste dagritme en kleine vestiging

We werken met een vast dagritme. Daarbij is De Rekeltjes een klein kinderdagverblijf. Iedereen kent elkaar, er zijn niet veel wisselingen van kinderen en de ruimte is te overzien. Het gevoel van veiligheid en geborgenheid wordt hierdoor versterkt.

A.3 Baby's/dreumesen

Bij binnenkomst van een nieuwe baby of dreumes ontfermt een vaste leidster zich over het kind. Er is veel aandacht voor het zich thuis voelen op de vestiging en om een relatie op te kunnen bouwen met de leidster. Deze leidster is ook het aanspreekpunt voor de ouder van dat kind.

Volgens Montessori wordt in de subfase van 0 tot 3 jaar alles uit de omgeving geabsorbeerd.

In de leeftijd van 6 maanden tot 2 jaar is de hersenactiviteit het grootst. Dit komt de rest van je leven niet meer voor. Als je dit niet stimuleert, laat je dus veel kansen liggen. De pedagogisch medewerker moet dan in ieder geval aan het volgende denken:

Observeer het kind, zodat je zijn/haar specifieke kenmerken kent, zorg ervoor dat je een goede band hebt met het kind, leg het niet jouw voorkeuren op, speel mee met het kind en stimuleer de cognitieve ontwikkeling. Het leuke daarvan is ook dat je daarmee meer bent dan alleen de oppas, die sommige ouders in je zien. Je gevoel van eigenwaarde stijgt naarmate je jouw functie als begeleider van het kind meer inhoud geeft.

Met zijn "absorberende geest" neemt het kind enorm veel indrukken op, in deze periode nog

onbewust. Beweging ontwikkelt hun coördinatie en hun intelligentie. Zowel binnen als buiten de groep moeten de kinderen de gelegenheid hebben tot bewegen.

De materialen die we gebruiken zijn veel zachte materialen met o.a. diverse geluiden en kleuren. We stimuleren het gehoor met bijvoorbeeld muziek. Het gevoel door het voorlezen van o.a. verhaaltjes en met liedjes, de tast door materialen te laten voelen, reuk door geuren te laten ruiken en zien door bijvoorbeeld met een spiegel te werken en kiekeboe spelletjes te spelen. Dagelijks zijn we 1-op-1 bezig van leidster met kind met activiteiten om individuele aandacht aan het kind te kunnen geven. Tijdens de verschoonmomenten en voedmomenten benutten we de tijd om met het kind te praten en kleine spelletjes te doen.

B. Sociale competentie

De sociale en emotionele ontwikkeling is niet los van elkaar te zien, immers in contact met anderen ontwikkelen emoties zich. Kenmerkend voor de sociale ontwikkeling van een kind is dat het zich in toenemende mate zelfstandig kan bewegen in de omgeving en de samenleving waartoe het behoort .

Kinderen komen op ons kinderdagverblijf in contact met andere kinderen en leren zo om te gaan met elkaar. Ze leren zowel zelfstandig te zijn en de

gemeenschapsregels (het leren van manieren, omgangsvormen). De leidster ondersteunt de kinderen in het contact en omgang met elkaar.

De leidster doet dit door:

- zelf het goede voorbeeld te geven;
  - de kinderen sociale basisregels uit te leggen wat wel en wat niet mag (peuters);
  - op de groep een sfeer te maken waar alle kinderen zich thuis bij voelen;
  - gevoelens van het individuele kind zien en ze verwoorden naar andere kinderen toe en naar het kind zelf (dreumes en peuter);
  - de kinderen te begeleiden tijdens conflictsituaties. Daarbij kinderen zoveel mogelijk zelf de problemen laten oplossen (peutergroep);
  - het spelen van kringspelletjes/gezelschapsspelen waardoor de kinderen leren om op hun beurt te wachten (dreumes en peuter);
  - de kinderen te leren zelf te spelen en zelf op onderzoek te gaan tijdens hun spelactiviteiten en daarmee hun eigen ervaringen op te doen. Zo zal de leidster kinderen bij het vrij spelen stimuleren om verschillende items te onderzoeken; om iets uit de kast te pakken en ermee aan de gang te gaan (dreumes en peuter);
  - de kinderen zelfvertrouwen geven door ze zelf dingen te laten doen zoals zelf speelgoed opruimen na het spelen/elkaar helpen tijdens gezamenlijke activiteiten (dreumes en peuter).
- Bij een baby wordt het zelfvertrouwen vergroot door het kind positief te bekrachtigen (complimenteren) in datgene wat het doet;
- de kinderen de leidsters te laten helpen. Bijvoorbeeld bij het tafeldekken/boodschappen doen/afwassen (peutergroep);
  - uitstapjes te maken met de kinderen waardoor hun belevingswereld verruimd wordt;
  - toneel met de kinderen te spelen. De kinderen ontwikkelen op deze manier hun zelfvertrouwen om zich te uiten. Ook leren kinderen het samenspelen/samendoen (peuters).

C. Persoonlijke competentie

Elk kind doorloopt dezelfde fasen, maar niet elk kind doet dat in hetzelfde tempo. De eerste fase is de zintuiglijke; daarna volgt de verstandelijke ontwikkeling.

Wij willen de kinderen zo veel mogelijk stimuleren en begeleiden in hun zelfstandigheids- ontwikkeling. Dit gebeurt uiteraard weer spelenderwijs, met aandacht voor de leeftijd en persoonlijkheid van het individu. Een kind met zelfvertrouwen is in staat om allerlei problemen adequaat aan te pakken. Een kind wordt dan competent. Bij De Rekeltjes krijgen de kinderen de mogelijkheid om te exploreren. We bieden hen een uitdagende omgeving aan waarin hun nieuwsgierigheid geprikkeld wordt en ze de mogelijkheid hebben om te ontdekken. Het spelmateriaal is daarop uitgezocht. Door middel van spel worden situaties en mogelijkheden nagebootst en geoefend. Ze leren problemen op te lossen.

We begeleiden ze in het verkrijgen van competentie. Voor de leidster betekent dit juist het kind niet te helpen bij het strikken van de schoenveters, maar het kind het zelf te laten doen ook als dit tijd kost. Of als de kinderen met een werkje klaar zijn, ze het zelf te laten opruimen, hun tafeltje schoon te maken en een nieuw werkje laten pakken.

C.1 Taalontwikkeling

Bij De Rekeltjes wordt er veel aandacht besteed aan de ontwikkeling van de taal bij de kinderen. De voertaal bij De Rekeltjes is Nederlands. De leidster praat, leest en vertelt veel. Ze drukt zich exact uit, en brengt geduld en respect op voor de behoeften van de kinderen. Zij bekijkt het kind en is attent op de gevoelige periode waarin deze verkeerd.

De basishouding van de leidster is:

- Doe mee met het kind op hun niveau.
- Observeer verzamel informatie, voel in en luister naar het kind.
- Behandel het kind als gelijkwaardige gesprekspartner en pas je aan hen aan.
- Respecteer wat kinderen zeggen.

- Moedig de kinderen aan het gesprek uit te breiden.
- Stel niet zomaar vragen.

Elk kind wordt als individu benaderd. De leidster stimuleert de kinderen om zich verbaal uit te drukken, door:

- het spelen van taalspelletjes met de kinderen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van kijkboekjes en illustratiekaarten;
- de getallen te oefenen met de kinderen (telspelletjes). Hierbij kan bijvoorbeeld op speelse wijze gebruik worden gemaakt van rozijnen tijdens het tellen;
- het voorlezen en kinderen vragen het verhaaltje na te vertellen. Hierbij let de leidster erop dat alle kinderen actief deelnemen;
- met de kinderen met thema's te werken zoals jaargetijden of dieren;
- spelletjes met de kinderen te spelen waarbij het leren van vormen, kleuren, cijfers, letters, dagen, maanden en seizoenen centraal staan. Tijdens deze spelen maken we o.a. gebruik van illustratiekaarten, boeken en puzzels;
- met de kinderen gesprekken te voeren, al dan niet in een kring of individueel;
- leuke rijmpjes en gedichten leren
- met de kinderen muziek te spelen en te zingen. Hierbij kunnen de kinderen zich geheel uitleven met zang en dans, en wordt tevens de taal geoefend.

Kinderen die de Nederlandse taal nog niet machtig zijn en thuis een vreemde taal spreken, worden door de leidsters alleen in de Nederlandse taal aangesproken. Op deze manier stimuleren wij ook deze kinderen in hun Nederlandse taalontwikkeling. De leidsters letten erop dat zij het goede voorbeeld geven. Ze praten duidelijk en correct Nederlands.

C.2 Lichamelijke ontwikkeling

Lichamelijke ontwikkeling van kinderen wordt onderverdeeld in de grove en fijne motoriek en het ontwikkelen van de zintuigen.

Onder grove motoriek wordt verstaan de samenhang en bewegingen van de armen, benen en het romp zoals trappelen, steunen, zitten, kruipen, rollen, gooien, lopen, buigen, springen, enz.

Om de ontwikkeling van deze motoriek te stimuleren/bevorderen worden er dansspelen en bewegingsspelen door de leidsters met de grote kinderen uitgevoerd. Zo zijn er lichamelijke oefeningen (op de plek en door de ruimte bewegen, met voorwerpen bewegen, opvolgen/uitvoeren van beweging). Er wordt per sessie spelletjes gedaan waar voornamelijk één beweging centraal staat.

Daarnaast dansen de kinderen (ervaren en beoefenen van maat en ritme) vrij op muziek dat dagelijks wordt gespeeld en wordt er voor de grotere kinderen dansles gegeven. Voor de baby's zijn er oefeningen zoals het rollen of kruipen. Onder fijne motoriek verstaan we de fijne oog-hand coördinerende bewegingen zoals vasthouden, aankleden, zelfstandig eten, kralen rijgen, blokken opstapelen, enz. Om de ontwikkeling van deze motoriek te stimuleren/bevorderen worden er dagelijks activiteiten door de leidsters met kinderen ondernomen. Zo wordt er dagelijks geknutseld met klei of verf. Het tekenen met de kinderen gebeurt veelvuldig, maar ook het samen puzzelen met de kinderen.

Met de baby's is het gericht op het aangeven van iets of het rollen van een bal naar de baby en het terugrollen ervan of iets laten vasthouden. Het herkennen van voorwerpen zoals ze klinken, aanvoelen, smaken en ruiken en hoe ze eruitzien als ze een deel aan het zicht onttrokken zijn, is een belangrijke ervaring voor kinderen. Het legt de basis voor het vormen en begrijpen van symbolen. Kinderen zien bijv. een metalen handvat uit het zand steken en denken meteen aan een schop. Ze horen een geronk in de lucht en stellen zich een vliegtuig voor. Ze ruiken een bepaalde kooklucht en weten dat er spaghetti in de pan zit.

Voor de grotere kinderen kunnen de kleuren geleerd worden, er kan met materialen in verschillende blikjes een bepaald geluid gemaakt worden of kinderen laten voelen aan macaroni als het gekookt of ongekookt is (grotere kinderen). Voor de baby's wordt er gewerkt met allerlei soorten materialen waaronder houten of pluchen voorwerpen. Natuurlijk wordt er dagelijks geluisterd naar leesboeken op cassette of liedjes voor klein en groot en daarop gedanst. Er wordt gewerkt met geuren door een kind te laten ruiken aan een doos waar bijv. chocolade heeft ingezet.

De diversiteit aan materialen die we op het dagverblijf hebben zijn erop gericht de 3 categorieën van de lichamelijke ontwikkeling te stimuleren en worden leeftijdsspecifiek aangeboden. Daarbij biedt de buitenspeelplaats mogelijkheden voor bijvoorbeeld fietsen of op een been te kunnen hinken.

C.3 Cognitieve ontwikkeling

Volgens Montessori heeft 'ieder kind zijn eigen ontwikkelingstempo'. De kern van de methode is het contact met een stimulerende omgeving. Volgens Montessori ontwikkelt de intelligentie zich door de "*senso-motorische*" ervaring, door op jonge leeftijd oefeningen te doen waarmee alle zintuigen worden ontwikkeld en door oefeningen van de oog-handcoördinatie scherpen volgens Montessori kinderen hun geest (intelligentie). Een goed ontwikkelde waarneming helpt het kind bij het opnemen en leren kennen van de buitenwereld.

Door met veel verschillende materialen te werken en alle zintuigen te stimuleren, wordt het leren aangemoedigd. Dit komt terug in bijv. de schudkokers met verschillende geluiden, de zelfgemaakte voelzakjes, en de spulletjes in de winkel die ruiken naar de artikelen. Een kind leert eerst van concrete materialen en door te doen. Vervolgens vormt het beelden en woorden. Met de aard van de 'werkjes' wordt ingespeeld op de van nature aanwezige drang van kinderen om dingen te onderzoeken en te ontdekken.

De leidster stimuleert het kind door:

- spelenderwijs het spel te begeleiden met taal;
- spelmateriaal aan te bieden dat passend is bij de fase van het kind;
- uitleg te geven van iets of informatie te geven.

C.4 Creatieve ontwikkeling

Een leidster brengt vooraf aan het spel ordening aan in de ruimte. Spelen is zeer belangrijk voor een kind. Door middel van spel bepalen kinderen zelf de situaties en geven ze het zelf vorm zoals zij dat willen.

Elk kind is uniek. Sommige kinderen weten echter niet wat ze met een werkje moeten doen of pakken niet zelf iets. De leidster stimuleert het

kind door het kind bij de hand te nemen en te vragen: "Zullen we een werkje pakken? Ja? Uit welke kast wil je dan iets? Pak het zelf maar." De leidster blijft er even bij en neemt vervolgens afstand als het kind het zelf verder kan. Andere kinderen zijn juist weer zo druk bezig, dat ze helemaal vergeten om iets te eten. Deze kinderen moeten juist er weer aan herinnerd worden dat ze dan even niet kunnen spelen.

Bij de creatieve ontwikkeling stimuleert de leidster het kind door:

- het kind te laten fantaseren;
- ervoor te zorgen dat het kind gebruik kan maken van verschillende materialen;
- het kind zelf te laten ontdekken.
- rollen te laten spelen.
- door verhalen te laten verzinnen.
- het kind kennis te laten maken met voorwerpen.

De leidster ondersteunt de speelsheid van het kind. De kinderen zijn degene die het doen en de leidsters doen mee met de kinderen. De leidster breidt soms het spel uit van een kind door het bijvoorbeeld nieuw materiaal te geven. In onze aanpak zal veel ruimte zijn voor onder andere zang en dans, toneel, handvaardigheid, diverse kunstvormen en taal. Bovendien zullen wekelijks speciaal ingehuurde professionals De Rekeltjes komen bezoeken voor het geven van bijvoorbeeld muziek, dans, gym of tekenklasjes. Uiteraard gebeurt dit allemaal op een voor de kinderen ontspannen en ongedwongen wijze. Het plezier van het kind moet bovenaan staan.

C.5 Ontwikkeling van identiteit en zelfredzaamheid

Kinderen krijgen op het kinderdagverblijf de mogelijkheid om zichzelf te zijn en een eigen ik te hebben. Ze leren in de omgang met anderen wie ze zijn.

De leidster stimuleert het kind door:

- respect te hebben voor de autonomie van het kind;
- zoveel mogelijk zelf de problemen op te laten lossen;
- zelf dingen op te pakken zoals het smeren van een boterham.

D. Het overbrengen van waarden en normen

Een kind wordt gevormd door de omgang met volwassenen en andere kinderen. Kinderen leren waarden en normen in de relatie, communicatie en interactie tussen kinderen onderling en tussen kinderen en volwassenen. Waarden geven uitdrukking aan de betekenis die mensen hechten aan bepaalde gedragingen of gebeurtenissen. Het zijn ideeën of opvattingen die aangeven hoe belangrijk mensen iets vinden. Normen vertalen de waarden in regels en voorschriften naar de manier waarop mensen zich behoren te gedragen.

Kinderen leren spelenderwijs om op een respectabele manier met elkaar om te gaan. Hierin vervult de groepsleidster een belangrijke voorbeeldfunctie. In haar handelen en houding brengt de zij haar waarden en normen over op de kinderen.

Een groepsleidster:

- geeft zelf het goede voorbeeld;
- leert kinderen respect te hebben voor elkaar door kinderen, collega's en ouders met respect te behandelen;
- accepteert kinderen zoals zij zijn. Ieder kind is een individu en alle kinderen zijn verschillend (gesloten, druk, verlegen);
- stelt kinderen op hun gemak. Dit geeft kinderen een gevoel van veiligheid, vertrouwen en geborgenheid wat van belang is voor hun ontwikkeling;
- geeft kinderen de ruimte om zich te ontplooien (emotioneel, creatief, motorisch, cognitief);
- stimuleert kinderen op een positieve manier door complimentjes te geven en uitleg te geven over hun gedrag.
- biedt structuur aan kinderen via dagindeling en het stellen van regels en grenzen Ook met de overgang naar de peuterafdeling van de basisschool wordt zorgvuldig omgegaan.

Hierover kan - indien gewenst - overleg plaatsvinden met de ouders, waarbij de leidster een adviserende en ondersteunende rol kan hebben.

Per dagdeel werkt er in elke groep tenminste één vaste gediplomeerde leidster; aangevuld met een stagiaire en assistente. Er moet altijd iemand aanwezig te zijn met het diploma kinder-EHBO De leidsters zijn in dienst van de instelling en

worden betaald op basis van de CAO Kinderopvang. Omdat vaste leiding op een groep belangrijk is zal er gewerkt gaan worden met vaste invalkrachten.

4. Praktische invulling

A. De indeling in stamgroepen & leeftijdsopbouw

Bij De Rekeltjes zijn er drie stamgroepen.

Een verticalele baby/peuter groep van 3 maanden tot 3 jaar, een twee dreumes/peuters groepen van 1,5 jaar tot 4 jaar.

Dit schema gaat uit van gemiddelden, en kan daarom in de praktijk per kind anders uitvallen. Zo kan De Rekeltjes aanbieden wat het beste is voor elk kind. Op woensdagen worden structureel drie (3) BSO-kinderen op verzoek van de ouders samengevoegd met de peutergroep. Een en ander heeft er mee te maken dat wij op woensdagen (op dit moment nog) geen BSO-opvang aanbieden. Dit kan in de nabije toekomst anders zijn en in dat geval zullen wij het Pedagogisch Beleidsplan weer aanpassen.

Bij aanvang van de opvang wordt met de ouder vastgesteld in welke stamgroep het kind geplaatst wordt. Tevens wordt de ouder dan geïnformeerd over de stamgroep en daarmee verbonden vaste beroepskrachten.

Voor de bezetting van de stamgroepen, ofwel de verhouding tussen het aantal beroepskrachten en het aantal feitelijk aanwezige kinderen geldt tenminste:

- a. één beroepskracht per vier kinderen in de leeftijd tot één jaar;
- b. één beroepskracht per vijf kinderen in de leeftijd van één tot twee jaar;
- c. één beroepskracht per acht kinderen in de leeftijd van twee tot drie jaar;
- d. één beroepskracht per acht kinderen in de leeftijd van drie tot vier jaar.

Het aantal beroepskrachten, zoals hierboven beschreven, wordt bij een gemengde leeftijdsgroep bepaald aan de hand van de voor de aanwezige

leeftijdscategorieën geldende maximale aantallen kinderen, waarbij aan het eind van de berekening naar boven kan worden afgerond.

Op een horizontale groep mag een pm'er drie baby's onder haar hoede hebben. In de leeftijdsgroep 1-2 jaar mag één pm'er vijf kinderen opvangen. Als zij even van de groep af moet, bijvoorbeeld om het kind naar de slaapkamer te brengen, dan doet zij dat op zulke wijze:

1. De pm'er draagt zorg dat de kinderen veilig zijn, ze spelen op de mat op de vloer, of in de ballenbak of in de box.
2. De pm'er verschoont het kind in de ruimte, doet de slaapzaak aan en neemt benodigde spullen van het kind mee naar de slaapkamer
3. Zij gaat naar de slaapkamer en komt terug (dat duurt niet langer dan 1 min)

Beroepskracht-kind-ratio in het kinderdagverblijf (1 januari 2018)

De beroepskracht-kind-ratio wordt gelijk getrokken aan de eisen die gelden in peuterspeelzalen. Dit betekent dat de beroepskracht-kind-ratio in de peutergroepen (2-4 jarigen) wijzigt van 1 op 7 naar 1 op 8. De wijziging geldt niet voor verticale groepen of gecombineerde KDV/BSO groepen.

Wat betekent dit voor de groepsgrootte en de beroepskracht-kind-ratio?

De oudercommissie heeft hierover een positief advies gegeven. Alle ouders zijn geïnformeerd over deze wijziging van het beleid.

De grootte van de stamgroepen bij De Rekeltjes

In de baby/peutergroep kunnen maximaal 13 kinderen. Bij meer dan 5 kinderen is er een tweede beroepskracht aanwezig en in de dreimes/peutergroep 1 komen maximaal 13 kinderen en dreumes/peuters groep 2 maximaal 10 kinderen.

In de ochtend van 7.30 tot 8.00 en in de middag van 16.30 / 17.00 tot 18.30 uur worden de dreumesen en peuters, afhankelijk van het aantal aanwezige kinderen, samengevoegd tot een groep. In de regel worden ze al eerder gescheiden. Soms komt het voor dat er op een dag heel weinig kinderen zijn, dan kunnen de groepen worden samengevoegd. Beide groepen

gaan bijna elke dag naar buiten, vaak gezamenlijk. Voor het naar buiten gaan wordt gewerkt met een protocol.

De kinderen verlaten bij De Rekeltjes voor hun activiteiten niet de stamgroep. Voor de overgang van dreumes naar de peutergroep, in het kader van hun overgangstraject, gaan dreumes al wel voor een gedeelte van de dag wennen aan de peutergroep. In casu niet in de ochtend, maar pas wanneer het rustig is, bijv. 11 uur, of in de middag om circa 15 uur (wanneer er spelmogelijkheden zijn). Hierbij is geen onderscheid voor activiteiten, anders dan dat deze dreumes nog niet op het hoogste platform van het speeltoestel mag van de peutergroep.

B. Het verlaten van de stamgroep

Een stamgroep heeft ten hoogste 2 ruimtes. Onder bepaalde omstandigheden kan het kind de stamgroep ruimtes verlaten. Deze omstandigheden zijn:

- Uitstapjes in de eigen buitenruimte
- Uitstapjes naar buiten, bijv. naar een speeltuin in de buurt.
- Bij uitzonderlijke omstandigheden qua bezetting van leidsters en/of kinderen. Bijvoorbeeld wanneer veel kinderen ziek zijn of er een tekort is aan personeel en de invalkracht nog niet aanwezig is kan samenvoeging plaatsvinden.
- Bij gezamenlijke activiteiten op het kinderdagverblijf, bijv. Sinterklaas, Kerst, een poppenkast- tentoonstelling, een verhalenverteller, een muzikant etc.

Bij speciale activiteiten kunnen en mogen groepen ook samengevoegd worden als het om het maximale aantal kinderen per groep gaat. De kindleidster ratio blijft uiteraard gelden, bij het naar buiten gaan wordt deze in de regel ook nauwer gehanteerd.

Open-deuren beleid

Naast de veiligheid van de eigen groep werken wij ook met het open deuren beleid. Hierbij worden kinderen aangemoedigd om, buiten de beschermde omgeving van hun eigen groep, activiteiten te ondernemen binnen het kinderdagverblijf of buitenschoolse opvang, samen met kinderen van andere groepen en met pedagogisch medewerkers van andere groepen. Het biedt kinderen de mogelijkheid om andere activiteiten en

interesses bij zichzelf te ontdekken. Het leert hen ook uit de eigen veilige omgeving te stappen en de wereld buiten het bekende gezichtsveld te gaan ontdekken. Pas als het kind zich voldoende veilig voelt, wordt hij ook gestimuleerd om deel te nemen aan het open deuren beleid

C. Vertaling naar de praktijk

Vanuit visie handelen in de dagelijkse praktijk vraagt veel van de houding van de opvoeder.

Het vraagt de bereidheid om het kind - telkens weer - open tegemoet te treden. Dat betekent overigens niet dat er geen grenzen nodig zijn. Juist het aanbieden van specifieke activiteiten en het afleiden of ombuigen van minder gewenst gedrag nodigen het kind uit tot een vrije en unieke ontwikkelingsweg.

Vertrouwde thema's en handelingen uit de belevingswereld van het kind geven aanleiding tot het nabootsen van allerlei bezigheden. Het vegen van de vloer, het poetsen van de tafel, het bouwen van een huis, is voor een kind vanuit zijn fantasie na te bootsen met een minimum aan speelgoed. Huishoudelijke activiteiten zijn zinvolle en eenvoudige activiteiten voor het jonge kind om na te bootsen. Zij worden bewust goed voorgedaan door de opvoeders. Ook de houding van de leiding en de inrichting van de ruimte zijn belangrijk. Zij dragen bij, samen met de aard en kwaliteit van de activiteiten, tot het zich geborgen voelen. De belangrijkste aspecten in de ontwikkeling van jonge kinderen - beweging, schepping en nabootsing - worden hierdoor ondersteund en gevormd.

Iedere activiteit biedt specifieke mogelijkheden om de ontwikkeling van het kind te stimuleren en waar nodig het individuele kind extra ondersteuning te bieden. De ontwikkeling van sociaal-emotionele, motorische en cognitieve aspecten, taalontwikkeling, zelfredzaamheid en gevoel voor het kunstzinnige en ambachtelijke komen zo aan bod.

Voorbeelden van zulke activiteiten zijn:

- poetsen van de tafels
- vegen van de vloeren
- zemen van de ramen
- planten verzorgen
- afwassen en drogen

- vouwen van de was
- broodbakken
- kruipen, wandelen, hinkelen, rennen, klimmen
- plakken
- vinger- en tafelspelletjes
- tekenen
- schilderen
- bijenwas kneden
- verhalen en versjes vertellen
- zingen
- muziek maken

De meeste activiteiten worden in een dag-, week-, maand- of jaarritme herhaald. Op de momenten dat er een activiteit gedaan wordt, mogen de kinderen in samenspraak met de leidsters, verzinnen wat er gedaan wordt. Dit wordt aan tafel, na een van de eetmomenten, besproken. Voor de leidsters is er een taak weggelegd om de besluitvorming te sturen: komen alle kinderen aan bod om te zeggen wat ze willen doen? Worden alle meningen en ideeën in overweging genomen? Tevens moeten de leidsters voor de kinderen het merendeel van de activiteiten verzinnen. Als er een activiteit gekozen is, mogen de kinderen zelf beslissen of ze mee willen doen.

De leidsters nemen de leiding bij de uitvoering van een activiteit en tonen daarin zo veel mogelijk creativiteit. De basis van de activiteit moet herkenbaar zijn voor alle kinderen, maar daarnaast is eigen inbreng van de leidsters welkom. Creatieve inbreng van leidsters stimuleert de creatieve ontwikkeling van de kinderen en biedt voor alle kinderen in alle leeftijden voldoende uitdaging.

De kinderen worden tijdens de uitvoering van de activiteit gestimuleerd tot het verleggen van grenzen en exploratie. Dit gebeurt door een positief houding van de leidsters als basis en door complimenten te geven. Er wordt ook tijdens de uitvoering gelet op de kinderen die passief deelnemen: vinden ze het niet leuk? Zijn ze onzeker? Durven ze niet? Door uit te zoeken wat de reden is voor dit gedrag kan er naar een passende oplossing gezocht worden, zoals extra begeleiding of een helpende hand.

De activiteiten vinden plaats op de daarvoor bestemde plekken:

- creatieve activiteiten aan tafel;
- muziek en zang aan tafel;
- balspelen op de buitenruimte;
- vormen van kringetjes voor kringspelen op het lege plateau;
- dansen op het lege plateau.

Deze regel geeft de kinderen structuur en duidelijkheid. Drukke activiteiten, zoals dansen, muziek maken en buiten spelen, vinden bij voorkeur 's middags plaats, nadat de kinderen geslapen of gerust hebben. Rustige activiteiten, zoals lezen, zijn meer geschikt voor het slapen of rusten.

Bij de invulling van een activiteit is het belangrijk van tevoren stil te staan bij de gemiddelde leeftijd van de groep kinderen die gaat deelnemen. Hierop moet de moeilijkheidsgraad van een activiteit worden aangepast. Creatieve inbreng moet dan zorgen voor voldoende uitdaging. Bij het kiezen van activiteiten wordt zo veel mogelijk rekening gehouden met thema's die bij het desbetreffende seizoen passen en met feestdagen die passen binnen de verschillende culturen waarin de kinderen opgroeien. Dit bevordert het ontwikkelen van een respectvolle houding naar andere culturen en religie en begrip voor seizoenswisseling.

Nadat een activiteit is uitgevoerd, wordt er gezamenlijk opgeruimd. De leidsters nemen hierin de leiding en geven de kinderen taken, zodat het opruimen voor de kinderen een overzichtelijke bezigheid is.

D. Spelmateriaal

Bij De Rekeltjes is voldoende spel materiaal te vinden om verschillende kinderen van alle leeftijden mee te vermaken en uitdaging te bieden. Bij de aanschaf van dit spel materiaal is bewust rekening gehouden met de verschillende leeftijden, ontwikkelingsgebieden en ontwikkelingsfasen van de kinderen.

Het speelgoed ligt op vaste plekken. Dit geeft overzicht en is handig bij het opruimen. We hebben de afspraak dat als een kind is uitgespeeld met een stuk speelgoed, dit eerst opgeruimd moet worden alvorens het volgende stuk speelgoed gepakt wordt.

De leidsters begeleiden de kinderen bij het spelen met spel materiaal. Ze helpen de kinderen met uitkiezen, bieden iets aan wat de kinderen zelf niet snel kiezen, leggen waar nodig uit hoe bepaald spel materiaal werkt en spelen mee. Ze leren de kinderen ook om verantwoord met speelgoed om te gaan, zodat het speelgoed wat langer mee kan gaan.

Kinderen mogen ook speelgoed van huis meenemen. Dit kunnen ze eventueel in hun opbergbakje leggen als ze er niet meer mee willen spelen. Anders geldt de regel dat de andere kinderen er ook mee mogen spelen.

E. Dagritme

Het kleine kind gaat nog helemaal op in de beleving van het moment en kent nog niet de ordenende structuur van de tijd. Daarom is het van belang om het kind enerzijds tegemoet te komen in zijn behoefte om in alle rust tijdens zijn spel de wereld te ontdekken en in zich op te nemen, en anderzijds van buitenaf een duidelijke structuur aan te bieden van ritme en regelmaat. De dag heeft daarom een vast ritme en ziet er als volgt uit:

De Rekeltjes is geopend op maandag t/m vrijdag, van 7.30 uur - 18.30 uur
Voor de baby's hebben wij geen vaste dagindeling. Elk kind eet en slaapt naar zijn/haar behoefte. knuffelen, wandelen en spelletjes voor het bevorderen van de motoriek, muzikale en cognitieve ontwikkeling, etc. worden door de leidsters met uw kind gedaan als zij/hij wakker is. Als de baby's zo ver zijn dat ze met "de pot" mee eten, komen ze langzaam in het ritme van De Rekeltjes.

Een dag bestaat uit twee dagdelen:

De ochtend van 07.30 uur tot 13.00 uur

De middag van 13.00 uur tot 18.30 uur

07.30 uur tot 09.00 uur

Ouders/ verzorgers kunnen hun kinderen brengen en afscheid nemen. De groepsleidsters ontvangen de ouders en kinderen. Graag horen wij op deze momenten van de ouders hoe het met hun kinderen is. Hebben ze goed geslapen?? Leuk weekend gehad?? Etcetera.

09.00 uur tot 09.10 uur

Vrij spelen. De leidsters bespreken ondertussen alle informatie die ze van de ouders hebben gekregen.

09.10 uur tot 9.45 uur

"Het kringetje": de kinderen drinken water en eten fruit.

Dit is het moment dat we samen doorbrengen. Liedjes zingen, verhaaltjes vertellen, gezellig babbelen en geregeld maken we tijd voor spelletjes.

9.45-10.00 uur

De kinderen worden verschoond. Kinderen die zindelijk zijn/of met zindelijkheidsstranig bezig zijn worden op het toilet gezet.

10.00 uur tot 10.30 uur

Ochtendprogramma : een activiteit

10.30 uur tot 11.30

Buiten spelen.

11.30-12.10.

Gezamenlijke maaltijd met de kinderen. De kinderen leren zelf te eten met een vorkje. Wij zien het belang van een gezonde maaltijd zonder toevoegingen. Daarom serveren wij tussen de middag een gezonde en verantwoorde warme maaltijd.

Dit betekent onder meer geen smaakversterkers en zoetstoffen, en een verantwoord gebruik van suikers. Geen kunstmatige kleurstoffen en een spaarzaam gebruik van natuurlijke kleurstoffen. Dit alles zorgt ervoor dat wij een vitaminerijk en uitgebalanceerde lekkere maaltijd kunnen serveren. Vanzelfsprekend houden wij in alle gevallen rekening met de specifieke wensen van de ouder(s).

12.15 uur

Tanden poetsen. De kinderen die nog gewend zijn om 's middags te slapen, worden in bed gelegd.

12.30 uur tot 13.00 uur

Halen en brengen van de kinderen die een halve dag aanwezig zijn.

13.00 uur tot 14.45 uur

Slaaptijd.

Voor de kinderen die 's middags niet meer slapen, wordt deze tijd benut voor een 'rustige' activiteit. Op die manier wordt er een rustmoment in de dag gecreëerd.

14.45 uur

De kinderen worden uit bed gehaald, verschoond, aangekleed, opgefrist en haren gekamd. Ook de kinderen die niet hebben geslapen, worden opgefrist.

Rond 15.00 uur

"Het kringetje" :Yoghurt eten, tijd voor een soepstengel/rijstwafel met gezond beleg en water drinken.

15.30 uur

Middagprogramma: tijd voor een activiteit, dit kan van alles zijn, bijvoorbeeld buiten spelen, een rollenspel, verven enz..

17.00 uur

De kinderen worden verschoond. De kinderen die zindelijk zijn/of met zindelijkheidstraining beginnen worden op het toilet gezet
Als het weer mooi is -buiten spelen.

Vanaf 17.00 uur

U kunt op het bord het dagverslag lezen. Hierop staat vermeld wat we zoal de hele dag hebben gedaan. Voor de baby's tot één jaar kunt u een schriftje meegeven waar we de bijzonderheden van die dag in schrijven. Ouders kunnen hun kinderen weer ophalen.

Het buiten spelen is eveneens een dagelijks terugkerend ritueel, tenzij de weersomstandigheden dit niet toelaten. Buitenspelen is gezond omdat het de sociaal-emotionele, motorische en zintuiglijke ontwikkeling bevordert. We proberen dagelijks twee keer naar buiten te gaan.

Buitenspelen babygroep:

Buitenspelen is voor de kinderen heel erg belangrijk en gezond. Daarom gaan de baby's ook iedere dag als het weer dat toelaat naar buiten.

Niet alleen de motoriek wordt erdoor ontwikkeld, ook de sociale vaardigheden krijgen bij het buitenspelen belangrijke aandacht. Ook bij het buitenspelen is de gezondheid een belangrijk aandachtspunt. De buitenruimte grenst aan het kindercentrum en wordt tijdens gebruik altijd afgesloten. **De buitenruimte meet 179, 50 m² binnen het hekwerk. KDV De Rekeltjes beschikt hiermee over ten minste 3 m² vaste buitenspeelruimte per in het kindercentrum aanwezig kind.** Er is/zijn altijd een (of meer) medewerker(s) aanwezig op het plein tijdens het buitenspelen. We zorgen voor een veilige situatie op het plein en zijn extra alert bij speeltoestellen op het veld. We letten goed op dat er geen (spring)touw wordt meegenomen.

Ons kinderdagverblijf beschikt over een mooi buitenspeelterrein. Voor onze allerkleinsten is daar een schaduw gedeelte waar ze veilig op het met zand uitgeborstelde kunstgras of een kleed kunnen spelen. **Door middel van een groot gespannen schaduwdoek en daarnaast een grote parasol met een doorsnede van drie meter zorgen wij ervoor dat er voldoende schaduw gecreëerd wordt.** Hier kan prima geoefend kan worden met kruipen, rollen of de eerste stapjes. Kinderen kijken naar alles wat er om hen heen gebeurt en genieten van het buiten zijn.

De pedagogisch medewerkers van de babygroepen zijn altijd dichtbij, om de kleintjes te helpen of om ze te stimuleren in het doen van allerlei ontdekkingen.

De babygroep gaat waar t mogelijk is ook twee keer per dag naar buiten en indien dit met het slaapritme lastig is dan één keer. Aan het einde van de dag gaan alle kinderen als het weer het toe laat naar buiten.

De babygroep bevindt zich op de eerste verdieping. Een van de leidsters van de verticalengroep van beneden etage ondersteund de babygroep leidster met het naar buiten brengen van de kinderen. Dat is alleen mogelijk als de BKR boven en beneden dat toelaat. In de ochtend als op de babygroep 2 leidsters aanwezig zijn en in de middag bijvoorbeeld na 5 uur als de eerste kinderen beneden zijn opgehaald en de leidster-kind-ratio dat toelaat kan de pm'er van de verticale groep baby's ophalen om buiten te laten spelen. De leidster van de babygroep blijft bij de baby's boven en neemt zelf de laatste baby mee naar buiten

F. Binnen- en buitenruimte

Wij hechten waarde aan een huiselijke sfeer, en willen ons kinderdagverblijf daar zo veel mogelijk op inrichten. Er zijn vier ruimten:

een babyruimte, twee slaapruidten waar de kleinste kinderen kunnen slapen; een ruimte voor de peuters en de dreumesen om te kunnen spelen en waar ze aan tafel kunnen zitten en tot slot een buitenruimte.

Door de grote ramen komt er in de baby- en peuterruimte veel natuurlijk licht binnen. De buitenruimte wordt gebruikt om een paar keer per dag een 'uit te waaien'. De kinderen mogen hier rennen, met de bal spelen, kortom: hier kunnen ze zich helemaal uitleven.

Wij hebben ervoor gekozen om vrolijke, warme en rustgevende kleuren met elkaar te combineren. Alle spullen, ook speelgoed, hebben een vaste plek. De kinderen hebben allemaal een eigen opbergbakje waar ze hun eigen spulletjes in mogen leggen en een eigen plekje op de kapstok waar ze hun jas kunnen ophangen. Er wordt altijd ruimte vrijgehouden om knutselwerkjes en tekeningen van de kinderen op te hangen. De combinatie van kleuren, vaste plekken voor alle spullen, het bezitten van een eigen opbergbakje, herkenbare plaatjes en zelfgemaakte tekeningen geeft een warme, vertrouwde, veilige en uitnodigende sfeer.

De verschillende activiteiten die gedurende de dag plaatsvinden hebben allemaal een vaste plaats: de creatieve activiteiten, zingen en voorlezen gebeurt altijd aan tafel, balspelletjes buiten en dansen in de binnenruimte. Wij leren de kinderen aan binnen rustig te blijven.

Rennen, schreeuwen, stampen en andere activiteiten die onrust creëren zijn binnen niet gewenst.

We willen de kinderen de ruimte en sfeer bieden om zich te concentreren op hun spel of activiteit en om rust te bieden als ze daar behoefte aan hebben.

Alle ruimten zijn zodanig ingericht dat de leidsters de kinderen altijd in de gaten kunnen houden en snel ter plaatse zijn als er ingegrepen moet worden. De ruimten zijn (op de buitenruimte na) niet te groot, zodat communicatie tussen leidster en kind op korte afstand goed mogelijk is. Onze binnen- en buitenruimte zijn licht en overzichtelijk. De ruimten bieden de leidsters de gelegenheid om de kinderen nauwlettend in de gaten te houden en eventuele grenzen te stellen. De ruimten zijn huiselijk en vertrouwd, dit geeft de kinderen een veilig gevoel waar door ze volop initiatieven durven te nemen en te exploreren. Het aanwezige spelmateriaal en het verschil in ruimten kan de kinderen hierbij

stimuleren. Soms geven we de grote kinderen een taak waar bij ze bijvoorbeeld naar de keuken mogen om de leidsters te helpen. Dit gebeurt alleen onder toezicht van een leidster.

Alle kinderen komen op vaste dagen en minimaal twee dagdelen per week. De kinderen zien dus op vaste dagen steeds dezelfde groep kinderen, dit geeft ze de kans om vriendschappen te leggen met de kinderen die ze wekelijks terugzien.

Wij als leidsters stimuleren de kinderen in hun sociale ontwikkeling, aangepast aan leeftijd en persoonlijke eigenschappen. We stimuleren de kinderen om naast elkaar en met elkaar te spelen, we brengen introverte en extraverte kinderen met elkaar in contact om van elkaars eigenschappen te leren en we doen met grote regelmaat groepsactiviteiten. Aan tafel, tijdens het eten, stimuleren we de kinderen om met elkaar te communiceren door groepsgesprekken.

De onderwerpen van deze gesprekken gaan altijd op initiatief van de kinderen, de gesprekken worden door de leidsters begeleid en gestuurd. Ook is voor de leidsters een rol weggelegd om alle kinderen aan bod te laten komen in zo'n gesprek. Stille kinderen hebben meestal meer moeite om op eigen initiatief deel te nemen aan een gesprekken, deze moeten er bewust bij betrokken worden. De leidsters moeten deze kinderen stimuleren en zelfvertrouwen te ontwikkelen door ze het gevoel te geven dat er naar ze geluisterd wordt en dat ze begrepen worden.

Uiteraard gaan we geen enkel kind verplichten om met andere kinderen te spelen en te communiceren. Als we het kind hierin stimuleren en op weg helpen, maar het blijft zich terugtrekken en alleen spelen, dan zullen we dit respecteren. Sommige kinderen spelen het liefst alleen en ontwikkelen pas op latere leeftijd de behoefte om vriendschappen te maken.

Kinderen met storend gedrag zullen we in eerste instantie altijd een waarschuwing geven. Dit doen we door naar het kind toe te lopen, hem aan te kijken en te zeggen wat we storend vinden en waarom we het gedrag storend vinden. Bovendien vertellen we het kind wat er gebeurt als hij doorgaat met het storende gedrag. Als het gedrag aanhoudt, dan zullen we het kind in de meeste gevallen apart zetten. Hij moet dan op een plek

zitten waar hij niet kan spelen en contact kan maken met andere kinderen en moet daar maximaal 3 minuten blijven zitten, de leidster zit er bij.

Als er een ruzie ontstaat tussen twee kinderen dan proberen we te wachten tot de kinderen het zelf hebben opgelost. Als het ze niet lukt om het met elkaar op te lossen, dan zullen de leidsters moeten bemiddelen. Als een kind een ander kind verdrietig maakt, om welke reden dan ook, dan vinden wij het belangrijk om vooral het 'slachtoffer' aandacht te geven en eventueel in het bijzijn van de 'dader' te troosten. Storend gedrag kan betekenen dat het kind (negatieve) aandacht vraagt en dit gedrag willen we niet in stand houden door hem die aandacht te geven. Storend gedrag willen we in eerste instantie negeren. Als het om bepaalde redenen niet mogelijk is om een negatieve aandachtstrekker te negeren dan proberen we het kind af te leiden door samen met het kind te spelen, een boekje te lezen of een leuke activiteit te bedenken. In deze situatie is het belangrijk dat het kind een compliment krijgt als het positief gedrag vertoont. Zo laten we hem zien welk gedrag we wensen en op welke manier hij wél die aandacht krijg waar hij om vroeg. Op deze manier kunnen wij negatief gedrag omzetten naar positief gedrag.

Zoals eerder in dit beleidsplan al aan bod is gekomen, hechten wij binnen De Rekeltjes veel waarde aan respect en ruimte voor persoonlijke eigenschappen, cultuur en geloofsovertuiging.

We besteden veel aandacht aan uitleg over deze verschillen. Dit doen we door middel van communicatie, het lezen van boekjes, het tonen van plaatjes en het zingen van liedjes over dit thema. Tevens respecteren we bepaalde rituelen en verplichtingen binnen verschillende geloofsovertuigingen en zijn we ook bereid om ,binnen de grenzen van onze eigen principes, hiermee rekening te houden.

G. Jaarritme

Het ritme in het jaar kunnen de kinderen meebelevén door middel van de jaarfeesten. Deze zijn sterk verbonden met de seizoenen. De jaarfeesten die met het kleine kind gevierd worden, komen op een eenvoudige manier tot uitdrukking in liedjes, verhalen en spelletjes. Ook het lokaal en de 'seizoenstafel' worden versierd in de bijbehorende stemming en sfeer.

Er worden bekende en wat minder bekende feesten gevierd en elk kennen ze hun eigen signatuur en gebruiken, zoals lampions, Palmpasen stokken, liedjes, verhalen, bloemen, fruit, kringdansen en speciale maaltijden. Het feest beperkt zich niet tot die ene dag maar strekt zich uit over weken van voorbereiden en nabeleven.

De jaarfeesten zijn:

Sint Maarten 11 november

Sinterklaas 5 december

Kerstmis 25 en 26 december

Carnaval

Pasen

Aan de jaarfeesten kan tevens vanuit andere tradities en religieuze stromingen, invulling

gegeven worden. Ook in de viering van de verjaardagen komt het jaarritme tot uitdrukking.

H. Wenbeleid

Voor het wennen en het afscheid nemen we de benodigde tijd. Op die manier kan niet alleen het individuele kind, maar ook de groep worden voorbereid.

Dit geeft de kinderen duidelijkheid en daarmee een gevoel van veiligheid. Tevens stimuleren we hiermee het groepsproces doordat de kinderen bij elkaar betrokken worden. Voor het welbevinden en de ontwikkeling van het kind en de groep is het van belang goed en snel te wennen.

Wennen op de groep (extern)

Als een nieuw kindje op het kinderdagverblijf komt mag het altijd eerst, voorafgaand aan de officiële plaatsingsdatum 3 keer een dagdeel komen wennen. Ouder(s) vinden het vaak moeilijk om hun kind 'weg' te brengen. Voor hen is de wenperiode dus ook erg fijn. In overleg worden de wendata afgesproken en schriftelijk vastgelegd en ondertekend. Ouder(s) krijgen dit formulier mee en een kopie hiervan wordt bij de gegevens van het kind bewaard. Mocht blijken dat het kind langer de tijd nodig heeft om te wennen dan worden in overleg met de ouder(s) nieuwe wenaafspraken gemaakt. Bijvoorbeeld nog 2 keer een korte dag op de dagen dat het kind ingepland staat of op een andere dag nog een dagdeel als de pedagogisch medewerker kindratio (PKR) dat toelaat.

Deze afspraken worden ook weer vastgelegd en ondertekend. Een kopie

van dit formulier bewaren we in het dossier van het kind.

De wenperiode kan het beste plaatsvinden binnen een tijdsbestek van maximaal 2 weken. Als er langere tijd tussen de wemomenten zit, gaat het effect van het wennen verloren.

De pedagogisch medewerkers hebben ook behoefte aan wenafspraken, zij moeten het kind immers leren kennen. In het belang van het kind zelf de groep en de medewerkers wordt de ouder(s) gevraagd om in elk geval hun kind minimaal 2 keer een korte tijd te brengen.

Omdat wij uitgebreid aandacht besteden aan het kind dat went, kan er bij een (bijna) volledige bezetting maar één kind tegelijk op een groep wennen. Als de groep niet volledig bezet is, bijvoorbeeld bij de start van een nieuwe groep, kan van deze regel worden afgeweken.

Op maandag, dinsdag, woensdag en donderdag zijn er kinderen op de babygroep die slechts een halve dag komen. Als iemand van die kinderen niet komt dan hebben wij een vrije plek om te wennen voor het nieuwe kind. In andere gevallen hebben wij dus regelmatig een vrije plek in de middag. Als de groep volledig bezet is komt er een extra leidster op de groep.

Na een periode van 2 à 3 maanden vindt er een evaluatiegesprek plaats met één van de vaste pedagogische medewerkers en de ouder(s) van het nieuw geplaatste kind

Intern wennen

Wanneer het kind naar een andere groep gaat, bijvoorbeeld van de babygroep naar de dreumesgroep, gaat dit in samenspraak tussen de ouder(s) en de pedagogisch medewerkers. Het aantal keer dat hier gewend moet worden, is afhankelijk van het kind. Verstandig is dat het kind in de nieuwe groep een keer gaat spelen, een keer gaat eten en een keertje gaat slapen. Wij willen graag dat een kind minimaal drie keer gaat wennen op de andere groep.

Twee weken voor de overgangdatum wordt het wennen, aan de hand van het wenschema, in gang gezet. Bij een volledige groepsbezetting laten we per keer één kind wennen op de groep. Bij een lagere bezetting van de groep kan overwogen worden meerdere kinderen tegelijkertijd te laten wennen. Het voordeel hiervan is dat de kinderen elkaar al kennen en zodoende steun hebben aan elkaar.

Wenschema:

De kinderen komen vanaf 9.00 uur wennen,

- Dag 1: Op deze dag vindt het intake-gesprek met de leidsters plaats. De ouder/verzorgers blijft er 20 min. bij en vult dan een aantal formulieren in. Ook vertellen de leidsters hoe het er op de groep aan toe gaat. Na deze 20 min. blijft het kind 3 uur wennen; de ouder/verzorgers blijft er dan niet bij.
- Dag 2: Het kindje blijft vandaag langer, namelijk 6 uurtjes. De ouder/verzorgers mag er het eerste kwartier bijblijven. Vandaag blijft het kindje ook slapen, en moet hij/zij om 15.00u weer worden opgehaald
- Dag 3: Dit is in principe de laatste wendag.

Ook bij de overgang van de dreumesgroep naar de peutergroep, vindt het wennen over meerdere dagen verspreid plaats en wordt het wenschema in overleg met de ouders afgesproken

Extra dagdelen aanvragen bij De Rekeltjes

Vanaf 1 januari 2013 zijn de regels voor het incidenteel of structureel afnemen van een extra dag(deel) opvang gewijzigd. De hoofdregel is dat een kind in de dagopvang en de buitenschoolse opvang in een vaste groep kinderen geplaatst wordt. Voor de dagopvang wordt deze groep kinderen een "stamgroep" genoemd. De wijziging houdt in dat met schriftelijke toestemming van de ouders en afspraken over de duur, tijdelijk extra opvang in een andere groep dan de stam- of basisgroep van het kind mag plaatsvinden.

Als de ouders extra opvang willen afnemen er voor die extra opvang geen plaats is in een andere groep. Voorwaarde is dat ouders schriftelijke toestemming geven voor de extra opvang op de andere groep en er schriftelijke afspraken over de duur van de extra opvang op de andere groep worden gemaakt met de ouders.

Bij De Rekeltjes moeten de ouders het formulier "Extra uren" invullen, welke de leidsters in het dossier kindgegevens bewaren.

I. Relatie kind - leidster

Een goede kind-leidster relatie ligt aan de basis van kwalitatief goede opvang. Elk kind heeft hechtingsfiguren in zijn/haar leven nodig om zich goed te kunnen ontwikkelen.

De gehechtheidrelatie is de gevoelsmatige relatie die groeit tussen de opvoeder en het kind. Er kunnen naast de ouders meerdere personen zijn, waaraan het kind zich gaat hechten, bijvoorbeeld de leidster in de kinderopvanginstelling.

Vanuit de gehechtheidsrelatie met de leidsters ervaart het kind de veilige basis die nodig is om op eigen houtje dingen te durven ondernemen. Als het kind zich niet zo prettig voelt kan het terugvallen op deze persoon. De leidsters zijn zich bewust van de gehechtheidsrelatie en gaan hier zorgvuldig mee om.

De leidsters proberen door middel van hun eigen gedrag het kind te laten merken dat:

- zijn/haar aanwezigheid op prijs gesteld wordt;
- elkaars eigenheid gerespecteerd wordt;
- er vertrouwen is in elkaar;
- er vriendelijk met elkaar wordt omgegaan;
- er rekening gehouden wordt met elkaar;
- geprobeerd wordt elkaar te begrijpen.

Bij de leidster- kind interactie geven we onze visie over onze omgang met kinderen en hoe we omgaan met de te verwerven **competenties** van kinderen.

Bij De Rekeltjes werken iedere dag van de week dezelfde leidsters op de groep. Zo weten de kinderen precies welke leidsters op maandag t/m vrijdag aanwezig zijn. Het kan uiteraard voorkomen dat een van deze leidsters ziek wordt of vakantie heeft. In dat geval wordt er gebruikgemaakt van de invalpool: dit zijn de vaste invalleidsters van De Rekeltjes. De groepsleidsters zullen veelal worden bijgestaan door stagiaires van de opleiding MBO Sociaal Pedagogisch Werk, die voor

minimaal vijf aaneengesloten maanden stage lopen op dezelfde groep. Zowel leidsters als stagiaires zijn over het algemeen vrouwen.

Wij werken vanuit de visie dat ieder kind een individu is. Ieder kind heeft recht op een benadering die past bij het karakter en de behoeften van het kind. Dat eist van ons als leidster inlevingsvermogen en aandacht om te onderzoeken waar het kind behoefte aan heeft.

Een gevoel van geborgenheid kan worden gecreëerd door fysiek contact (bijvoorbeeld op schoot zitten), door het doen van een spelletje, door te lezen, te zingen of door een dialoog te voeren. Tevens is de manier waarop wij reageren op signalen van de kinderen van belang. Wij streven ernaar om op zo veel mogelijk te reageren op verbale en non-verbale signalen en reacties van kinderen op een manier die aansluit op hun karakter, leeftijd en ontwikkelingsniveau. Het is belangrijk dat ouders en leidsters communiceren over hun ervaring met de kinderen: waar heeft het behoefte aan? Hoe creëren we een gevoel van geborgenheid bij het kind?

Binnen de omgang met kinderen besteden we veel aandacht aan troosten. Wij vinden het belangrijk dat kinderen getroost worden als zij verdriet hebben. Hierbij willen we de andere kinderen van de groep zo veel mogelijk betrekken, zodat ze zich bewust worden van wat verdriet is en hoe we daarmee omgaan. De andere kinderen mogen een verdrietig kind (onder begeleiding van een leidster) troosten, maar alleen als het verdrietige kind dat toestaat.

Troosten gebeurt door bijvoorbeeld te aaien, iets liefs te zeggen of een stuk speelgoed te geven.

We proberen zo veel mogelijk te communiceren met de kinderen om hun emotionele ontwikkeling en hun taalontwikkeling te stimuleren (dit geldt uiteraard ook voor de baby's). Dat betekent veel luisteren, reageren op hun verhalen en vragen, herhaling, grapjes maken en vertellen. Communicatie vindt bij voorkeur plaats op een korte afstand tot het kind (maximaal 1,5 meter). Tevens is het belangrijk om het kind aan te kijken en hem eventueel aan te raken.

Uiteraard is er extra aandacht voor kinderen die de Nederlandse taal nog niet goed beheersen. Bij deze kinderen moeten de leidsters zich extra bewust zijn dat ze in de communicatie met de kinderen duidelijk

articuleren, dat ze de kinderen aankijken en op een korte afstand staan. We willen het kind zo veel mogelijk op een positieve manier benaderen, dat wil zeggen: meer aandacht voor gewenst gedrag door middel van complimenten en eventuele beloningen dan aandacht voor ongewenst gedrag door middel van straffen.

Wij proberen bewust bezig te zijn met gelijke aandachtsverdeling onder de kinderen: kinderen die veel praten krijgen nu eenmaal meer aandacht dan teruggetrokken en stille kinderen. Wij willen proberen om de stille kinderen zoveel mogelijk te betrekken bij het groepsgebeuren door ze vragen te stellen en opmerkingen te maken over iets moois wat ze aan hebben of geknutseld hebben en stilte te creëren als deze kinderen iets willen vertellen. Tevens zoeken we naar manieren om een kind uit te lokken om uit zijn schulp te kruipen: hoe wordt het kind geprikkeld? Dit kan door gesprek, spel, fysiek contact, muziek.

Extraverte kinderen hebben meestal minder moeite om zich veilig te voelen binnen een groep. Hier zal een leidster proberen om het kind op zijn gemak te stellen door hem te betrekken bij klusjes of door hem te betrekken bij het troosten van een ander kind.

Persoonlijke voorkeuren voor bepaalde kinderen is een 'menselijk' gegeven in het kinderwerk. Wij proberen ons hier zo veel mogelijk bewust van te zijn en streven uiteraard naar een gelijke verdeling van aandacht. De Rekeltes hecht veel waarde aan de ontwikkeling van zelfstandigheid. Zelfvertrouwen is hierin belangrijk. Zelfstandigheidsontwikkeling en zelfvertrouwen proberen wij op verschillende manieren te stimuleren. In de begeleiding van kinderen nemen we een positieve instelling in. Daarnaast begeleiden we het kind in zijn exploratiedrang en leren hem zijn eigen grenzen te ontdekken. Dit doen we door het kind in zijn spel steeds meer uitdaging te bieden door het aanbieden van een steeds moeilijker puzzeltje of boekje. We geven complimenten en laten de kinderen van elkaar leren door iemand een voorbeeldfunctie te geven bij een bepaalde activiteit, of door ze met elkaar te laten samenwerken. De grote kinderen mogen de kleine kinderen helpen en de kinderen met weinig zelfvertrouwen laten we helpen door kinderen met meer zelfvertrouwen.

Intensieve begeleiding van de kinderen vinden we erg belangrijk. Voornamelijk bij kinderen met weinig zelfvertrouwen. Deze kinderen

stimuleren we door ze succeservaringen te laten opdoen, en door ze er nadrukkelijk op te wijzen. We geven het kind een taak die past binnen het kader van zijn ontwikkelingsniveau en laten hem zien dat de manier waarop hij die taak uitvoert goed is. We complimenteren het kind en geven hem bij uitzondering een beloning.

Als kinderen in initiatieven en exploratie hun grenzen overschrijden, dan wordt dit nooit afgestraft om stagnaties in hun ontwikkeling te voorkomen. We lopen naar de kinderen toe en laten ze zien hoever ze kunnen gaan, of hoe ze het beter kunnen aanpakken.

In dit alles werken we als leidsters onderling nauw samen. We bespreken met elkaar hoe we een bepaald kind motiveren en stimuleren en bovendien wat het kind wel kan en niet kan. We betrekken de ouders er ook bij door met het te overleggen en te communiceren via het *Rekeltjes* boek van hun kind. Sommige kinderen hebben een traumatische ervaring achter de rug, zoals echtscheiding van zijn ouders of het verlies van een dierbaar persoon. Deze kinderen hebben extra aandacht en begeleiding nodig bij het verwerken van dit trauma. Deze aandacht willen wij hen geven door onderlinge communicatie met de betrokken leidsters en ouder(s) om in de omgang met het kind zo veel mogelijk op een lijn te zitten, door het intensief volgen van de ontwikkeling van het kind en een extra ontwikkelingsstimulering. Bij stagnatie van de ontwikkeling zullen wij zo snel mogelijk de ouder(s) inlichten. Tevens zullen we het kind begeleiden en stimuleren om zijn trauma te verwerken. Dit kan op allerlei mogelijke manieren: door communicatie, door spel, door het lezen van boekjes waarin het kind herkenning vindt, door tekenen, knutselen en muziek. We proberen zo veel mogelijk in te spelen op de signalen van het kind en creëren rustpunten als hij daar behoefte aan heeft.

5. De organisatie

A. Inschrijving, toelating en plaatsing

Iedere ouder/verzorger kan zijn/haar kind inschrijven volgens de procedure zoals beschreven op de website bij www.derekeltjes.nl Tevens staat de procedure ook in de bijlage beschreven bij dit plan.

B. Huishoudelijke regels

Regels zijn hulpmiddelen en geen onveranderlijke wetten. We gebruiken ze om kinderen en ouders/verzorgers te laten weten waar ze aan toe zijn. Teveel regels maken het voor de kinderen niet leefbaar en voor de leiding niet werkbaar. Soms moet er - in overleg - van de regels afgeweken worden. Wij hechten belang aan de ontwikkeling van een goede verstandhouding tussen kind, ouders/verzorgers en leiding.

Bij het naleven van de regels wordt het kind zoveel mogelijk op een niet-bestrafende manier benaderd en abstracte eisen worden vermeden. De leidster biedt het kind een alternatief aan of komt fantasievol te hulp. De volgende regels zijn van toepassing:

Organisatorisch:

- Er is een vast dagritme, zodat de herkenningsmomenten voor de kinderen duidelijk zijn.
- Er wordt alleen aan tafel gegeten.
- Er wordt onder toezicht buiten gespeeld.
- Wandelen geschiedt alleen naar speelplaatsen die volledig ontsloten zijn.
- Ouders brengen en halen de kinderen in de groepsruimte, zodat de overdracht van de verantwoordelijkheid duidelijk is.
- Kinderen worden in principe alleen meegegeven aan derden indien de ouders/verzorgers daarvan bericht hebben gegeven.

We proberen een kind te leren dat:

- het soms op zijn/haar beurt moet wachten;
- je dingen soms moet delen, bijvoorbeeld speelgoed;
- je naast elkaar kan spelen, elkaar moet kunnen verdragen;
- het niet 'leuk' is een ander te plagen of pijn te doen;
- je moet leren een klein moment van aandacht te hebben, bijvoorbeeld door naar een kort verhaal te luisteren;
- gillen en schreeuwen niet prettig is;
- je niet overal toegang toe hebt;
- je bij elkaar blijft tijdens het wandelen;
- je niet uit eigen beweging mag oversteken;
- wat je zelf kan doen, je ook zelf doet;
- opruimen er ook bij hoort;
- je eerbied kunt hebben voor mensen, dieren en planten in je omgeving.

Principieel, kinderen mogen niet:

- met eten gooien of spelen;
- speelgoed opzettelijk kapot maken of ermee gooien;
- knutselactiviteiten op niet daarvoor bestemde plekken uitvoeren;
- met meer dan één kind gebruik maken van het toilet;
- botsen met rijdend materiaal;
- binnenspeelgoed meenemen naar buiten;
- aan de spullen van de leiding komen.

Veiligheid

Kinderen mogen elkaar niet duwen of pijn doen.

Ze mogen niet met zand gooien, op gevaarlijke dingen klimmen en alleen naar buiten.

Hygiënisch, we leren kinderen:

- handen te wassen na het buitenspelen, na bezoek aan toilet, na schilderen en voor het aan tafel gaan;
- dat alleen aan tafel gegeten en gedronken wordt;
- niet te spelen in de toiletten;
- geen zand, sneeuw, ijs-van-buiten te eten.

C. Contact met de ouders

Wij hechten veel waarde aan goede contacten met alle ouders en verzorgers om zo te komen tot een optimale samenwerking. De middelen die we hiervoor gebruiken zijn:

1. Intakegesprek

In dit gesprek ontvangen ouders/verzorgers informatie over de gang van zaken in het kinderdagverblijf. Eventuele vragen worden beantwoord, een rondleiding gegeven en afspraken gemaakt over de wenperiode.

2. Prikbord

Hierop wordt belangrijke informatie vermeld zoals sluitingsdagen, besmettelijke ziektes, geboorte(kaartjes), bestuurlijke informatie, mededelingen, cursussen, ouderavonden en dergelijke.

3. Oudergesprek

Een gesprek om de ouders/verzorgers te informeren over de ontwikkeling van hun kind en ter wederzijdse uitwisseling, zie bijlage 'handreiking oudergesprek'.

4. Ouderavonden

Een aantal keren per jaar wordt een ouderavond georganiseerd waarbij het volgende aan de orde kan komen: de gang van zaken in de groep, uitdieping van een thema met betrekking tot de opvoeding, inhoudelijke informatie over de jaarfeesten, knutselen thuis of in de groep.

5. Jaarfeestvieringen

Op de dagen dat er een jaarfeest wordt gevierd, kunnen ouders uitgenodigd worden. Hierover wordt van tevoren een bericht verspreid.

6. Verjaardagen

Ouders/verzorgers kunnen uitgenodigd worden bij de viering van de verjaardag van hun kind.

Er wordt bij voorkeur 'gezond' getrakteerd.

7. Ouderparticipatie

Ouders kunnen op velerlei gebied participeren. Ter ondersteuning in de groep, aanwezig zijn bij het vieren van de jaarfeesten, bij de schoonmaak, het onderhoud en dergelijke. Enerzijds gebeurt dit omdat betrokkenheid van ouders bij de plek waar hun kind vele uren doorbrengt wenselijk is.

D. Klachtenprocedure

Regels, afspraken en procedures kunnen helaas niet voorkomen dat ouders soms een klacht hebben. Klachten zijn altijd bespreekbaar, zullen professioneel behandeld worden en indien mogelijk verholpen. De procedure die wij hierbij hanteren staat beschreven in de bijlagen, ook staat de klachtenprocedure beschreven op de website www.derekeltjes.nl. Het formulier voor het indienen van een klacht is in de bijlagen te vinden.

E. Toezicht, veiligheid en hygiëne

Kinderdagverblijf De Rekeltjes wil graag voldoen aan de regels zoals deze gesteld zijn in de Wet

Kinderopvang en aanverwante regelgeving. Ook de GGD en brandweer stellen bepaalde eisen. Gemeente, GGD en brandweer oefenen samen met de arbeidsinspectie een toezichthoudende en controlerende functie uit. Jaarlijks controleert de Inspectie van de GGD of De Rekeltjes voldoet aan het inspectiekader, waaronder de jaarlijks up to date gevoerde risico-inventarisatie voor gezondheid en veiligheid, alsmede het daarop gevoerde actieplan. De inventarisatie, het actieplan en het inspectierapport liggen ter inzage op het kinderdagverblijf.

Als gevolg van wet- en regelgeving wordt het handelen met betrekking tot veiligheid, hygiëne, ziekte en calamiteiten uitgewerkt in protocollen. Een aantal voorbeelden van protocollen zijn als bijlage bijgevoegd. Protocollen horen niet alleen op schrift te staan, het is belangrijk regelmatig stil te staan bij de wijze van handelen in geval van een calamiteit, brand of ongeval. Een regelmatige - jaarlijkse - oefening maakt dat iedereen ook weet waar de protocollen liggen, wat er in staat en hoe deze in de praktijk uitgevoerd moeten worden. Zodoende kunnen ze geëvalueerd en eventueel bijgesteld worden.

6. Personeelsbeleid

A. Algemeen

De eindverantwoordelijkheid voor het personeelsbeleid ligt bij Marina Zirko, eigenaar/directeur van Kinderdagverblijf De Rekeltjes. De dagelijkse verantwoordelijkheid ligt bij de hoofdleidster of haar waarnemster. De leidinggevende is verantwoordelijk voor de uitvoering van het personeelsbeleid, al dan niet met ondersteuning. De taken betreffen onder meer de ziekteverzuimbegeleiding, het voeren van functioneringsgesprekken, coaching en begeleiding, procedure werving en selectie.

Overlegmomenten voor praktische en inhoudelijke zaken zijn:
- praktisch werkoverleg;

- teamoverleg met coördinator, leidsters, assistenten en stagiaires;
- teamoverleg met bestuur;
- functioneringsgesprek.

B. Werving en selectie

Bij het ontstaan van een vacature wordt een procedure voor werving en selectie gestart.

Kandidaten worden op grond van de bijgevoegde taak en functie omschrijving uitgenodigd en geselecteerd.

De procedure verloopt als volgt:

- vaststellen vacature, taak en functieomschrijving en procedure werving en selectie;
- opstellen advertentie vacature en vaststellen sluitingsdatum;
- na sluitingsdatum: brieven selecteren en uitnodigen kandidaten;
- voeren van sollicitatiegesprekken;
- tweede ronde met één of twee geschikte kandidaten;
- kiezen en informeren van de kandidaat;
- overige kandidaten berichten;
- voeren van arbeidsvoorwaardengesprek waarin afspraken gemaakt worden over datum indiensttreding, werktijden, omvang contract, indiensttreding voor bepaalde- of onbepaalde tijd, salaris en dergelijke;
- schriftelijke bevestiging van indiensttreding verzenden met daarin de gegevens van het arbeidsvoorwaardengesprek;
- opstellen arbeidsovereenkomst in tweevoud.

C. Opleidingseisen kinderopvang

Het werken in de kinderopvang vereist specifieke competenties, vaardigheden, kennis en attitudes. In de opleidingen die opleiden tot het werken in onder meer de kinderopvang wordt hieraan gewerkt. De opleiding voor Sociaal Pedagogisch Werker niveau 3 geldt als de gangbare startkwalificatie voor het werken in de kinderopvang. Dit is een driejarige opleiding.

Ook andere opleidingen kunnen voldoen, enerzijds de opleidingen die voldeden voor het werken in de kinderopvang voordat de SPW3 opleiding bestond, anderzijds veelal hogere opleidingen uit de agogische richting, zoals de SPW4 opleiding sociaal cultureel werker, of

HBO verpleegkunde. Bij twijfel of een opleiding voldoet kan of dient een werkgever dit voor te leggen bij bijvoorbeeld het CAOP.

D. Deskundigheidsbevordering

De visie en werkwijze zoals beschreven in dit pedagogisch plan, dienen als leidraad voor de leidsters in het werken met de aan hen toevertrouwde kinderen. Steeds opnieuw zal er kritisch gekeken moeten worden naar de eigen beroepshouding. Dit kan door middel van deskundigheidsbevordering en reflectie. Dit gebeurt op de volgende manieren:

- Kindbespreking en/of pedagogische vergadering
- Overleg
- Supervisie en intervisie
- Deelname aan bijscholingscursussen,
- Verzorging van speciale activiteiten door specialisten, poppentheater, muziek maken, kerstspel opvoering en kinderliedjes etc.

E. Inzet en begeleiding van andere volwassenen, stagiaires en assistenten

Stagiaires die de opleidingen helpende welzijn en MBO-SPW volgen kunnen - in principe - stage lopen bij de instelling. Over de aanwezigheid van stagiaires en assistenten worden afspraken gemaakt die naar de ouders gecommuniceerd worden. In het geval van een stage worden tevens afspraken gemaakt voor overleg tussen stage begeleider, stagiaire en docent van de stagiaire.

F. Begeleiding

Er zijn ook andere volwassenen naast stagiaires die bij De Rekeltjes werken, dit kunnen zijn vrijwilligers en groepshulpen. Zij werken onder toezicht van de hoofdleidster.

G. Ondersteuning van beroepskrachten

De invallers, niet formatieve stagiairs en vrijwilligers doen allerhande zaken die te maken hebben met het kinderdagverblijf. Dat houdt in het helpen met de kinderen naar bed brengen, het helpen in de keuken, het eten en drinken klaarmaken, het helpen bij het naar buiten gaan, het helpen in spelen, het verschoneren van kinderen en de overdracht van kinderen aan het einde van de dag. Wat zij niet doen is de schriftelijke overdracht, het sluiten en openen van het kinderdagverblijf (behoudens

uitzonderingen), het voeren van een kind-oudergesprek en de begeleiding van volwassenen.

H.Formatieve inzetbaarheid van beroepskrachten in opleiding

Beroepskrachten in opleiding zijn vanaf hun derde jaar SPW3 of vergelijkbaar conform landelijke richtlijnen 100% formatief inzetbaar. Dat wil zeggen dat ze voor de beoordeling van de leidster-kindbezetting als volwaardige beroepskracht gelden. Beroepskrachten die nog niet in het derde jaar van hun SPW3 opleiding zitten kunnen echter ook over voldoende competenties beschikken om als volwaardige beroepskracht ingezet te worden. Daartoe heeft men in de regelgeving ruimte gelaten zodat de werkgever op basis van informatie van de opleiding- en praktijkbegeleider vast kan en dient te stellen of en in welke mate een beroepskracht formatief inzetbaar is. De werkgever integreert dit in een persoonlijk ontwikkelplan van de medewerker in opleiding.

7.Ondersteuning & achterwacht bij calamiteiten

Ondanks het feit dat er bij De Rekeltjes immer en altijd minimaal twee beroepskrachten aanwezig zijn, ondersteunen beroepskrachten bij De Rekeltjes elkaar bij calamiteiten, zoals bijvoorbeeld een ongeval. Alle leidsters zijn in het bezit van de telefoonnummers van de leidinggevende en de houder. Deze zijn op oproep beschikbaar en kunnen binnen tien minuten ter plaatse zijn.

Ondersteuning & achterwacht bij De Rekeltjes

Indien er bij de dagopvang per dag ten minste tien aaneengesloten uren opvang wordt geboden, kunnen, in afwijking van het zevende, achtste of negende lid, voor ten hoogste drie uren per dag, met uitzondering van de uren tussen 9.00 en 12.45 uur en tussen 14.15 en 17.00 uur, minder beroeps-krachten worden ingezet, met dien verstande dat ten minste de helft van het aantal beroepskrachten, vereist op grond van het zevende of achtste lid, wordt ingezet. In de periode vóór 9.00 uur en na 17.00 uur kan de in de eerste volzin bedoelde afwijkende inzet van beroepskrachten ten hoogste 1 uur aaneengesloten bedragen en in de (pauze)periode tussen 12.45 uur en 14.15 uur, ten hoogste 1 uur aaneengesloten en niet langer dan de daadwerkelijke duur van de middagpauze.

Indien op grond van het tiende lid slechts één beroepskracht in het

kindercentrum wordt ingezet, is ter ondersteuning van deze beroepskracht ten minste één andere volwassene in het kindercentrum aanwezig.

Indien op grond van het zevende of achtste lid slechts één beroepskracht in het kindercentrum aanwezig is, is tevens een volwassene beschikbaar die telefonisch bereikbaar is en die binnen 15 minuten in het kindercentrum aanwezig kan zijn in geval van een calamiteit. De houder informeert de bij het kindercentrum werkzame personen over de naam en het telefoonnummer van deze persoon.

(Regeling kwaliteit kinderopvang en peuterspeelzalen, artikel 5 lid 8, 10, 11 en 12)".

In de praktijk betekent dit dat bij De Rekeltjes één beroepskracht en een andere volwassene (bijvoorbeeld een stagiaire) in het pand aanwezig zijn.

Groepsleidsters nemen gedurende de dag één keer 30 minuten pauze.

Tijdens deze pauze wordt het pand niet verlaten en houden de leidsters zicht op de ruimte. Als de leidster toch naar buiten gaat, dan is zij telefonisch bereikbaar en kan zij binnen 5 minuten ter plaatse zijn.

Met het openen zijn er twee gediplomeerde krachten in het pand aanwezig.

- de derde en vierde beroepskracht of de stagiaire is uiterlijk om 08.50 uur in het pand en uiterlijk om 08.55 uur op de werkvloer aanwezig, als 1 beroeps-kracht opent, dan de tweede en de derde zijn uiterlijk om resp. 7.50 uur en 8.20 uur op de werkvloer aanwezig.
- een lijst met telefoonnummers van mogelijke achterwachten (directeur, leidinggevende, hoofd facilitaire zaken) hangt op een vaste, voor leidsters en ouders bereikbare plaats in het gebouw (keuken),
- in geval van nood moet uiteraard altijd 112 gebeld worden,
- ervaring bij De Rekeltjes heeft geleerd dat de ouders die tussen 07.30 uur en 07.55 uur hun kind(eren) komen brengen, meestal even blijven om met de groepsleidster te praten/overleggen; juist omdat er op dat moment weinig kinderen zijn, is hiervoor voldoende gelegenheid; ouders fungeren hierdoor dan als extra volwassenen binnen het pand.

Aangezien deze regeling in de afgelopen jaren altijd adequaat heeft gefunctioneerd en nooit tot onveilige situaties heeft geleid, mag gesteld worden dat er steeds sprake is van verantwoorde kinderopvang.

8. Vierogenprincipe

Waarom het vierogenprincipe?

Naar aanleiding van een zedenzaak bij een kinderdagverblijf in Amsterdam heeft de commissie Gunning in haar onderzoeksrapport geadviseerd bij kinderdagverblijven het vierogenprincipe in te voeren. Het vierogenprincipe betekent dat altijd een volwassene moet kunnen **mekijken** of **meeluisteren** bij een beroepskracht in de kinderopvang. De rijksoverheid heeft het advies van de commissie Gunning overgenomen en het vierogenprincipe vanaf 1 juli 2013 verplicht gesteld voor alle kinderdagverblijven.

Volgens de Brancheorganisatie Kinderopvang en BOINK (2012) betekent het vier ogen principe dat er altijd iemand moet kunnen meekijken of meeluisteren bij de opvang van kinderen. "Het vier- ogenprincipe is voor convenantpartijen de basis voor veiligheid in de kinderopvang. De uitwerking van dit vier ogen principe is maatwerk. De invulling zal voor iedere organisatie anders zijn, passend bij het pedagogisch beleid en financiële haalbaarheid." (Brancheorganisatie kinderopvang & BOINK, 2012)

Bij De Rekeltjes hebben we er voor gekozen om, als onderdeel van de uitvoering van het vierogenprincipe, gebruik te maken van toezicht door middel van camera's.

Op momenten dat er één medewerker op de groep aanwezig is kan er te allen tijden meegekeken worden via de camera's.

8.1. Soort camera's

De toezichtcamera's waar wij voor gekozen hebben, kunnen eventueel ook via internet werken, waardoor het mogelijk zou zijn voor het managementteam om te allen tijden overal in te loggen en live de beelden te bekijken. Dit inloggen kan dan middels een wachtwoord en een toegangscode. Wij hebben er echter voor gekozen de beelden slechts op te nemen. In het geval van een calamiteit of twijfel in een bepaalde

situatie kunnen wij de de beelden dan raadplegen. Ons camerasysteem staat dus niet in verbinding met de computer en internet en worden lokaal bewaard voor een periode van maximaal anderhalf tot twee weken.

8.2 Waar hangen camera`s

De camera`s hangen zichtbaar, in de groepsruimtes en in de entree.

8.3 Melding gebruik van camera`s

De Rekeltjes stelt zich verplicht dat voor een ieder duidelijk is dat er gebruik gemaakt wordt van cameratoezicht. Dit gebeurt door:

- Vermelding op de website van De Rekeltjes, door plaatsing van het protocol;
- Plaatsing van een sticker "camera toezicht" op de deur naar de groep;
- Vermelding aan ouders tijdens rondleidingen/ intakegesprek;
- Vermelding in het pedagogisch werkplan;
- Vermelding aan medewerkers tijdens sollicitatieprocedure.

Drie-uursregeling

Bij aaneengesloten openstelling van tien uur of meer per dag kan maximaal drie uur per dag worden afgeweken van de vereiste BKR. Daarbij wordt minimaal de helft van de vereiste BKR ingezet. Van 8.00 -8.45 uur en van 17.30 -18.15 uur is het aantal kinderen op de groep zeer wisselend. In die uren is er een afwijking van de BKR.

Niet afwijken van de BKR

van 7.30 tot 8.00 uur

van 8.45 tot 12.45 uur

van 14.15-tot 17.30 uur

van 18.15 -tot 18.30 uur

Afwijken van de BKR

van 8.00 en tot 8.45 max 0,75 uur afwijken

van 12.45- tot 14.15 max 1,5 uur afwijken

van 17.30- tot 18.15 max 0,75 uur afwijken

Mentorschap

Aan ieder kind wordt een mentor toegewezen. Elke ouder heeft voordat zijn/haar kind bij ons start een intakegesprek met de mentor. De mentor

werkt op de groep waar het kind is geplaatst en wie het kind het meeste ziet. Zij volgt de ontwikkeling van het kind, is het eerste aanspreekpunt voor ouders. Als een kind doorstroomt naar de volgende leeftijdsgroep dan vindt er opnieuw een intakegesprek plaats met de nieuwe mentor van die groep. Op de buitenschoolse opvang wordt het intakegesprek gedaan met de hoofdleidster. De mentor is de leidster die het kind het meeste ziet op de groep. Zij is het aanspreekpunt voor ouders maar ook voor het kind zelf.

9 Volgen en signaleren van bijzonderheden in de ontwikkeling van kinderen

Om preventief te kunnen werken en ontwikkelingsproblemen zo snel mogelijk te kunnen signaleren, heeft elk kind dat geplaatst is op het kinderdagverblijf een mentor. Deze mentor observeert het kind regelmatig en vult jaarlijks een observatielijst in over het kind

Stap 1: Signaleren en bespreken van de zorg in de teamvergadering

Indien tijdens de plaatsing van een kind door de mentor of door een andere pedagogisch medewerker een ontwikkelingsprobleem of achterstand wordt vermoed of gesignaleerd, wordt dit besproken in de kindbespreking tijdens de teamvergadering, in aanwezigheid van de leidinggevende en de directeur van het kinderdagverblijf. Tijdens deze teamvergadering wordt gekeken of iedereen dezelfde zorg deelt.

Kindbesprekingen zijn een vast agendapunt op deze teamvergaderingen. Tijdens deze kindbespreking zal worden besloten wat de verdere stappen zullen zijn. De mogelijkheid tot het maken van extra observatieverslagen wordt hierin meegenomen.

Stap 2: Bespreken van het probleem met de ouders

Wanneer bij een kind opvallend gedrag wordt vastgesteld, wordt dit zo snel mogelijk met de ouders besproken. Dit gebeurt door middel van het benoemen van objectief waargenomen gedrag tijdens de dagelijkse overdracht.

Wanneer er een vermoeden is van ontwikkelingsproblemen/achterstand, wordt er door de mentor met de ouders een afspraak gemaakt voor een gesprek. Afhankelijk van de aard van het probleem, besluit de leidinggevende of zij zal deelnemen aan het gesprek. In dit gesprek worden de ouders van de bevindingen op de hoogte gesteld aan de hand van

voorbeelden van objectief waargenomen gedrag en wordt geïnformeerd naar de herkenbaarheid van dit probleem in de thuissituatie en/of andere situaties.

Naar aanleiding van de in dit gesprek besproken punten, wordt bekeken in hoeverre een gezamenlijke aanpak van het probleem kan worden afgesproken. Ouders kunnen worden gevraagd een observatie van het kind te maken.

Er wordt een vervolgspraak met de ouders gemaakt. Eventueel wordt aan de ouders toestemming gevraagd voor het raadplegen van hulpverlenende instanties zoals het consultatie bureau. De mentor van het kind maakt een verslag van het gesprek met de ouders. In dit verslag worden een kort verslag van het gesprek, afspraken die gemaakt zijn, het al dan niet toestemming geven voor het raadplegen van hulpverlenende instanties en de vervolgspraak opgenomen.

Ouders krijgen een exemplaar van dit verslag en ondertekenen het exemplaar dat bewaard wordt in het kinddossier (in een gesloten kast) op het kinderdagverblijf.

Stap 3: Opstellen van een individueel ontwikkelingsplan

Wanneer gezamenlijk wordt overeengekomen dat aan het probleem moet worden gewerkt, wordt de procedure vervolgd. Er wordt door de leidinggevende samen met de mentor een individueel ontwikkelingsplan opgesteld waarin het precieze probleem van dit kind wordt omschreven en via welke activiteiten aan het probleem gewerkt zal worden en na welke periode er opnieuw geëvalueerd wordt (maximaal na 3 maanden).

Stap 4: Uitvoeren van het opgestelde individueel ontwikkelingsplan

Via de gekozen activiteiten wordt aan het ontwikkelingsprobleem gewerkt. Elke week wordt er minstens één activiteit ondernomen met het kind. De mentor of pedagogisch medewerker, die de activiteit begeleidt maakt hiervan een notitie in een activiteitenplan. Hierin worden volgende zaken opgenomen: datum van de activiteit, soort activiteit, evaluatie van de activiteit (wel/geen vooruitgang; activiteit spreekt kind wel/niet aan en wel/niet gewenst herhaling van activiteit). Het activiteitenplan wordt bewaard in de overdrachtsmap op de groep.

Stap 5: Evalueren van het individueel ontwikkelingsplan

Na het aflopen van de periode waarin met een individueel ontwikkelingsplan werd gewerkt, volgt een evaluatie. Deze evaluatie is gebaseerd op de informatie die we vinden op de activiteitenplannen. Alle afgewerkte ontwikkelingsplannen worden bewaard in het kinddossier op het kinderdagverblijf.

Positieve evaluatie: Het gestelde doel is bereikt. De begeleiding van het kind kan tussentijds stopgezet worden. Er wordt afgesproken alert te blijven en bij wijziging in de situatie opnieuw met elkaar in gesprek te gaan. Er volgt een vervolgesprek met de ouders.

Negatieve evaluatie of deels negatieve evaluatie: Het gestelde doel is niet of slechts gedeeltelijk bereikt. Tijdens de kindbespreking in het teamoverleg wordt de afweging gemaakt in hoeverre het probleem verder intern afgehandeld kan worden of dat de inschakeling van externe begeleiding noodzakelijk wordt geacht. Indien nodig wordt het advies van een deskundige ingewonnen. Er wordt gekeken naar wat het meest in het belang van het kind is én of het team in staat is de noodzakelijke begeleiding te bieden. Na het nemen van deze beslissing wordt een vervolgesprek met de ouders aangegaan. Indien het probleem verder intern kan worden afgehandeld, wordt teruggegaan naar stap 2, waarna alle volgende stappen opnieuw herhaald worden. Indien dit niet mogelijk is wordt eerst een vervolgesprek met de ouders aangegaan en wordt van daaruit bekeken wat de volgende stap zal zijn.

Stap 6: Vologgesprek met de ouders

Tijdens het vervolgesprek worden de bevindingen en de eventueel gemaakte afspraken van het eerste gesprek en het individueel ontwikkelingsplan geëvalueerd. Dit gesprek wordt geleid door de mentor van het kind en eventueel pedagogisch beleidsmedewerker. Indien tijdens dit gesprek blijkt dat er serieuze aanwijzingen bestaan om aan te nemen dat in de ontwikkeling van het kind iets niet volgens verwachting verloopt, dan wordt in dit gesprek de verdere handelwijze met elkaar besproken. Afhankelijk van de aard van het probleem worden ouders doorverwezen naar een hulpverlenende instantie. Er wordt een vervolgafpraak gemaakt met de ouders.

- Wanneer de ouders ondersteuning aanvragen bij een hulpverlenende instantie, wordt in overleg met deze instantie bekeken wat de rol

van De Releltjes in deze kan zijn en of eventueel tevens ondersteuning aan de pedagogische medewerkers kan worden geboden.

- Wanneer ouders het belang niet inzien van professionele hulp, wordt bekeken in hoeverre intern met de ouders afspraken over een bepaalde handelwijze kunnen worden gemaakt.

•

De pedagogisch beleidsmedewerker maakt een verslag van dit gesprek. Een kopie van het verslag gaat naar de ouders en een door de ouders ondertekend exemplaar wordt in het kinddossier opgeborgen.

Bijlage 1

Individueel Ontwikkelingsplan

Naam: (Van het kind)

Groep :

Datum :

1. Verzamelen van gegevens

Verzamel gegevens met de observatielijst en geef je totaalindruk weer.

2. Plan van aanpak maken

Stel vragen op over wat je wilt weten over deze peuter en maak een plan van aanpak, waarin je bepaalt hoe je antwoord wilt krijgen op die vragen.

3. Verder onderzoek

Op basis van het plan van aanpak doe je verder onderzoek, zo nodig in de volgende domeinen:

- kind: (vitaliteit, betrokkenheid en welbevinden, persoonlijke geschiedenis, sterke kanten);

- huissituatie: (pedagogisch klimaat, gezinssamenstelling);
- situatie peutervoorziening: (de pedagogisch medewerker, de speel/leeromgeving).

4. Overzicht van de onderzoeksgegevens

Maak een helder overzicht van de gegevens die je tot nu toe hebt verzameld over deze peuter.

5. Interpretatie van de gegevens

Beschrijf zo helder mogelijk wat het probleem is op grond van de gegevens die je hebt verzameld.

6. Handelingsplan

Stel een plan op waarin je uitwerkt hoe je het probleem wilt gaan aanpakken. Betrek daarin de volgende vragen:

- Wat wil ik bereiken? (doel)
- Wat gaan we doen? (inhoud/aanbod)
- Hoe doe ik het? (pedagogisch/didactisch)
- Welke middelen gebruik ik?
- Waar gebeurt het?
- Wanneer gebeurt dit? (organisatie)
- Wie zijn er bij betrokken? (pedagogisch medewerker/hulppedagogisch medewerkers)
- Wanneer en hoe lang? (tijdplan)
- Hoe ga ik evalueren?
- Wie zijn bij de evaluatie betrokken?

7. Uitvoering

Houd in een logboek bij hoe de uitvoering verloopt en noteer hierin de dagelijkse observaties.

8. Evaluatie

Is het gestelde doel bereikt?

- Ja, neem de peuter mee in de algemene aanpak.
- Nee, gedeeltelijk. Ik wil het handelingsplan bijstellen: Ga terug naar Stap 6.

- Nee, ik heb hulp van derden nodig: Ga naar Stap 9.

9. Aanmelding bij zorgcoördinator

Overleg binnen de kaders van het beleidsplan met ouders/opvoeders over verder onderzoek.

Overdracht naar de basisschool

In de laatste maand voordat een kind naar de basisschool gaat vindt er een afsluitend gesprek plaats op de peutergroep. Tijdens dit gesprek bespreken de leidsters het overgangsformulier. Mochten er vanuit school vragen komen over deze overdracht melden wij dit altijd eerst bij de ouders. Als ouders toestemming geven voor overleg nemen wij contact op met de leerkracht van de basisschool.

Bijlage A. Speelgoed

Algemeen speelgoed

- poppen(stof)
- poppenwagen en poppenbedje
- grote houten blokken
- verschillende ruwe blokjes
- grote en kleine lappen (fluweel, zijde, katoen)
- pittenzakjes
- zachte ballen
- stenen
- houten rails en trein
- houten auto's
- knikkerbaan
- boerderij
- houten boerderijdieren (vb. Ostheimer)
- stokpaarden
- eenvoudige verkleedkleden
- prentenboeken
- houten standaard, waar je eventueel lappen overheen kunt hangen
- voor grotere kinderen eventueel gezelschapsspelen
- emmers en scheppen

Huishoudelijk speelgoed

- houten oventje
- emaille pannetjes
- klein bestek en servies
- bakjes, potjes e.d.
- klein keukengerei
- kleine bezem, stoffer en blik
- kleine emmer en mop
- kleine strijkplank en strijkijzer
- handkoffiemolen om graan te malen

Materialen

- gekleurd karton
- tekenpapier
- blokkrijtjes
- schilderspullen
- bijenwas
- vilten lapjes
- (sprookjes)wol
- vloeipapier
- behangplaksel
- kleine kwastjes voor de lijm

Bijlage B. Formulier Toediening medicijnen

Soms kan het wenselijk zijn dat een kind medicijnen toegediend krijgt gedurende zijn verblijf in de opvang. Dat is een grote verantwoordelijkheid. Er moet op toegezien worden dat het kind zijn medicijnen op tijd krijgt en ook in de juiste hoeveelheid.

Tijdens een drukke dag en met de zorg voor nog zoveel andere kinderen kunnen er wel eens fouten gemaakt kunnen worden. Als de leidster daarvoor de verantwoordelijkheid neemt is ze hoofdelijk aansprakelijk voor de gevolgen van deze gemaakte fouten.

Om te voorkomen dat een leidster hiermee geconfronteerd wordt, hebben wij de volgende maatregelen genomen:

De leidster die het kind verzorgt kan het toedienen van medicijnen altijd weigeren.

Als de leidster bereid is medicijnen te geven, wordt aan de ouders/verzorgers gevraagd dit formulier te ondertekenen, waarmee zij zelf de verantwoordelijkheid nemen.

Hierbij geef ik toestemming om medicijnen toe te dienen aan:

Naam kind : .....

Naam medicijn : .....

Voorschrift : .....

Ik ben ervan op de hoogte, dat de leiding en de leid(st)ers van het kinderdagverblijf zich niet aansprakelijk stellen voor eventuele gevolgen van het toedienen van dit medicijn. Ook nalatigheid m.b.t. het toedienen valt niet onder de verantwoordelijkheid van de leiding of leid(st)er.

Datum

..... (handtekening)

Zieke kinderen & medicatie

Als ouder kies je onder andere voor een kinderdagverblijf, omdat de opvang voor je kind gegarandeerd is. Een uitzondering is echter een ziek kind. Zieke kinderen kunnen het kinderdagverblijf niet bezoeken. Dan rijst vanzelf de vraag: wanneer is een kind ziek? In dit protocol wordt uitgelegd hoe met zieke kinderen wordt omgegaan en wat de richtlijnen bij het toedienen van medicijnen zijn.

Zieke kinderen

Wat is "ziek"?

Kinderen zijn ziek als:

- hun lichaamstemperatuur boven 38,5 graden is
- zij directe persoonlijke aandacht van de leidster nodig hebben
- zij een besmettelijke ziekte hebben.

Bij koorts dient te worden opgemerkt dat dit van kind tot kind zeer verschillend kan zijn. Het ene kind voelt zich met een lichaamstemperatuur van 38 graden niet lekker, terwijl een ander kind bij een lichaamstemperatuur van 39 graden nog lekker aan het spelen is. Sommige kinderen hebben vaak verhoging, andere kinderen hebben nooit koorts. Bij het bekijken of een kind op het kinderdagverblijf mag blijven of kan komen, wordt in eerste instantie uitgegaan

van de lichaamstemperatuur, maar wordt ook gekeken naar het kind. In principe moeten kinderen met een temperatuur boven 38,5 graden opgehaald worden! Een kind dat één op één aandacht nodig heeft en niet langer in staat is om lekker te spelen, voelt zich niet lekker, om wat voor reden dan ook. Er wordt verondersteld dat kinderen zich in een dergelijke situatie thuis het beste op hun gemak voelen en kunnen rusten of beter worden. Bovendien vindt op een kinderdagverblijf groepsopvoeding plaats en is er derhalve geen mogelijkheid om een kind gedurende de hele dag persoonlijke aandacht te geven.

Bij besmettelijke ziekten wordt in principe de regel gehanteerd dat een kind niet naar het kinderdagverblijf kan komen in verband met besmettingsgevaar voor andere kinderen. Bij onderstaande ziekten kan het kind niet naar het kinderdagverblijf komen:

- Waterpokken ; tot de blaasjes zijn ingedroogd;besmetting vindt plaats voordat de blaasjes ontstaan maar ook door het vocht dat uit de blaasjes komt. Doordat kinderen zich niet bewust zijn van het besmettingsgevaar van het vocht, kunnen andere kinderen nog steeds besmet worden. Daarom is ervoor gekozen om kinderen niet toe te laten totdat de blaasjes ingedroogd zijn.
- Krentenbaard; Tenzij de plek behandeld wordt met bacteriële zalf en goed afgedekt kan worden met steriel gaas en kleding
- Hoofdluis; Tot de hoofdluis geheel verdwenen is (indien een broertje/zusje hoofdluis heeft, wordt van de ouders verlangd dat zij het kinderdagverblijf daarvan op de hoogte brengen)

Minder vaak voorkomend:

- Bof
- Hersenvliesontsteking
- Ernstige diarree
- Geelzucht
- Veelvuldig braken
- Roodvonk
- RS-virus
- Mazelen
- Rode hond
- Kinkhoest

Preventie

Om besmetting binnen het kinderdagverblijf te voorkomen, worden de volgende maatregelen genomen:

1. Kinderen met een besmettelijke ziekte worden niet op het kinderdagverblijf toegelaten.
2. Kinderen die tijdens het verblijf op het kinderdagverblijf ziek worden, moeten zo snel mogelijk door de ouders worden opgehaald.
3. Alle handelingen worden verricht met inachtneming van het protocol hygiëne.

Wijze van handelen door de leidsters

Indien een kind ziek wordt tijdens het verblijf op De Rekeltjes worden door de leidster op het dagformulier de symptomen, de temperatuur, de datum en het tijdstip genoteerd. Vervolgens worden de ouders op de hoogte gebracht en verzocht hun kind op te (laten) halen. Indien er een besmettelijke ziekte onder de kinderen heerst, worden de ouders daarvan op de hoogte gebracht via een mededeling in de hal. Bij twijfel over het ziektebeeld en/of symptomen wordt de huisarts telefonisch geraadpleegd. Indien er tussen de ouders en de leidster onenigheid dreigt over het ziektebeeld en/of symptomen en het wel of niet ophalen van het kind, worden de richtlijnen uit dit protocol gevolgd of de GGD arts geraadpleegd voor advies. Onderstaande richtlijnen zijn aanleiding voor de leidster om de ouders te bellen:

- Gedrag
- Lichamelijke kenmerken
- Andere signalen
- Lichaamstemperatuur boven de 38,5 graden
- Wens van de ouders wanneer ze over de situatie van hun kind geïnformeerd willen worden(wordt op kindkaart aangegeven)

Toedienen van medicijnen

Op advies van de GGD worden medicijnen alleen toegediend als deze door de (huis)arts zijn voorgeschreven. Ouders dienen een verklaring te ondertekenen waarop zij vermelden welk medicijn wanneer en in welke dosering moet worden toegediend. De leidster noteert op het dagformulier het tijdstip van toediening en parafeert daarvoor. Paracetamol wordt veel gebruikt bij kleine kinderen, o.a. bij het doorkomen van tanden en kiezen(al dan niet met koorts)na een inenting of bij pijn of koorts zonder directe aanleiding. Koorts heeft namelijk altijd een oorzaak, die niet vaak direct aan te tonen is. Omdat het kinderdagverblijf aansprakelijk is voor het kind gedurende het verblijf, wordt er geen paracetamol toegediend: stel dat het kind ernstig ziek wordt en de koorts is onderdrukt met paracetamol kan het kinderdagverblijf aansprakelijk worden gesteld.

Om dat te voorkomen, wordt paracetamol alleen op voorschrift van de (huis)arts gegeven. Indien ouders 's ochtends thuis een kind een paracetamol geven ,ligt de verantwoording daarvan bij de ouder. Het is ouders niet toegestaan om gedurende de dag op het kinderdagverblijf zelf het kind paracetamol te geven om het kind op het kinderdagverblijf te kunnen laten.

Homeopathische middelen

Veel ouders geven hun kind homeopathische middelen, zoals Chamodent of neusspray. Ouders wordt gevraagd een medicijnverklaring daarvoor in te vullen. Een verklaring is 1 maand geldig en wordt dus per maand opnieuw ingevuld als een middel gedurende langere tijd wordt gegeven.

Medische handelingen

De leidsters zijn niet bevoegd om medische handelingen uit te voeren. Mocht er zich een situatie voordoen waarin het noodzakelijk is dat er bij een kind tijdens het verblijf een medische handeling verricht wordt, dan zal de directie per geval beslissen of aan dit verzoek gehoor kan worden gegeven. Hierbij worden de regels uit de Wet BIG gevolgd. Deze wet houdt in dat bepaalde handelingen alleen mogen worden verricht als voldaan wordt aan de volgende voorwaarden:

1. De medische handeling moet worden verricht in opdracht van een beroepsbeoefenaar die voor het verrichten van de handeling zelf bevoegd is.
2. De persoon die de handeling verricht, moet de aanwijzingen van de opdrachtgever opvolgen.
3. De persoon die de handeling verricht, moet bekwaam zijn om de handeling te verrichten.
4. Er wordt een aanvullende overeenkomst met de ouders afgesloten. In een dergelijke overeenkomst worden de afspraken over de aanvullende zorg, de financiering ervan en de aansprakelijkheden van het kinderdagverblijf en het personeel nader geregeld.
5. Uit de aanvullende overeenkomst moet expliciet blijken voor welke medische handelingen de ouders van het kind toestemming hebben verleend.
6. Uit een zogenaamd "autorisatieformulier" dient de toestemming van een arts en bovendien de beschikbaarheid, bekwaamheid en bereidheid van de medewerkster te blijken.
7. De medewerkster ontvangt aanwijzingen van de arts met betrekking tot:
  1. De wijze waarop de handeling moet worden uitgevoerd.
  2. Algemene aandachtspunten ter observatie na het uitvoeren van de handeling
  3. Instructies voor het handelen bij bepaalde verschijnselen.
  4. De arts bepaalt in hoeverre extra toezicht en tussenkomst van zijn/haar kant noodzakelijk is. Afspraken dienen schriftelijk te worden vastgelegd.

Noodsituaties

De Wet BIG is slechts van toepassing op medische handelingen die beroepsmatig worden verricht. In noodsituaties wordt iedereen geacht naar beste vermogen te handelen en kan het verrichten van voorbehouden handelingen in strijd met de wet zelfs noodzakelijk zijn. In dat geval is er sprake van overmacht en levert de hulpverlening geen strafbaar feit op.

•

Veel handige tips en literatuur zijn tevens te vinden op www.ouders.nl

N. von Baditz : Wat vraagt het kleine kind van ons?

Een mandje vol amandelen

B. Bartz : Jaarfeesten vieren met kinderen

J. Berding : In de ban van het kind. Pedagogisch handelen in de kinderopvang (o.b.v. de visie van Janusz Korczak)

P. Bom en M. Huber : Groeiwijzer van nul tot één jaar
: Groeiwijzer van één tot vier jaar

R. Blom : Wikkelen en voeding

B. Britz-Credelius : Kinderspel, beslissend voor het leven

I. de Clercq (et al) : Knapper dan knap: meervoudige intelligentie bij peuters en kleuters

C. Edwards, L. Gandini, G. Forman (red.): De honderd talen van kinderen. De Reggio

Emilia-benadering bij de educatie van jonge kinderen

H. de Gans-Wiggermans : Spelen is leren
: Timpetuis, ben je thuis?

M. Glöckler : Kinderspreekuur
: Ouders en hun kinderen

T. Gordon : Luisteren naar kinderen. Methode voor overleg in het gezin

B. Gradenwitz : De gouden poort

F. Jaffke : Speelgoed zelf maken

M. Kiel-Hinrichsen : Nee, ik wil niet - omgaan met de peuterpuberteit -

K. König : De eerste drie kinderjaren

C. Kutik : Leven met het jaar
: Kinderen en hun spel

M. v. Leeuwen-Zier, J. Moeskops-Groenewoud
: De seizoenstafel

B. Lievegoed : Ontwikkelingsfasen van het kleine kind

W. Schepers, M. Meeuwig, W. Scheepens: Sporen van Reggio. Een introductie in de sporenpedagogiek

C. de Schipper : Pedagogische kijk op kinderopvang.

E. Schoorel : De eerste zeven jaar, kinderfysiologie

R. Theissen-Pouderoyen : Door het rozenpoortje

A. en P. Thomas : Kom je ook op mijn feestje?

J. Thomson e.a. : Gewoon kind zijn

Troelstra : Het spel van moeder en kind

H. Yzerman : Bonte rijmpjes

Bim Bam Belletje

D. Versluis : Zingend door het jaar,
Zingend met de kleintjes.

Bijlage F. Klachtenprocedure

Kinderdagverblijf De Rekeltjes biedt ouders diverse mogelijkheden om eventuele ontevredenheid te uiten, zowel intern als extern, om onze dienstverlening te verbeteren.

Intern

U kunt uw klacht of opmerking persoonlijk met de betrokkene of verantwoordelijke bespreken, wellicht biedt het gesprek direct oplossing of is er sprake van een misverstand. Mocht dit gesprek niet de gewenste uitkomst bieden kunt u uw klacht schriftelijk indienen door middel van het ingevulde op te sturen of in te leveren bij de centrale administratie van Kinderopvang De Rekeltjes.

KDV De Rekeltjes

J. Wattstraat 10 C

1817 DC

Alkmaar

Extern

U kunt zich direct wenden tot de externe onafhankelijke geschillencommissie . Wij raden u echter aan eerst de interne klachtenprocedure te gebruiken. Bij behandeling van uw klacht bij de externe klachtencommissie zal eerst worden nagevraagd of uw klacht al direct bij ons is ingediend. KDV De Rekeltjes is aangesloten bij de Geschillencommissie Kinderopvang en Peuterspeelzalen.. Dit is een landelijk werkende organisatie met een centraal informatie- en meldpunt.

Vanaf 1 jan 2016 moeten kinderopvangorganisaties verplicht aangesloten zijn bij de Geschillencommissie. Het indienen van een klacht wordt zo uniform en laagdrempeliger. Maar hoe werkt de Geschillencommissie? Als ouders het ergens niet mee eens zijn, bijvoorbeeld met de hoogte van een factuur of omdat een ouder zich als klant niet goed behandeld voelt, moeten ze altijd eerst proberen om er zelf met de ondernemer uit te komen. De Geschillencommissie komt niet in actie als de klant niet eerst een schriftelijke klacht heeft ingediend en de ondernemer vier weken de tijd heeft gegeven om op de klacht te reageren. De eerste stap is om de organisatie te vertellen dat u ontevreden bent. Heeft u na geklaagd te hebben bij de ondernemer samen nog geen oplossing gevonden? Dan kunt u terecht bij de Geschillencommissie, waar uw zaak door een onpartijdige commissie wordt beoordeeld.

Indien ouders de stap maken om een klacht definitief in te dienen, verzoekt de

klachtenorganisatie en de klacht goed geformuleerd met onderbouwing op papier te zetten en dit schrijven met relevante informatie, voorzien van een handtekening, naar ons op te sturen.

Factuur

Is er een conflict over een nog niet betaalde factuur, dan vraagt de Geschillencommissie de ouder om het bedrag alsnog te voldoen maar dan op rekening van de Geschillencommissie. Zo heeft de commissie het geld in beheer. Afhankelijk van de uitspraak kan het geld dan worden teruggestort op rekening van de ouders, of toch op de rekening van de ondernemer gestort of het wordt verdeeld tussen ondernemer en ouder.

Schikking

Pas na deze administratieve start gaat de Geschillencommissie inhoudelijk met de klacht bezig. De ondernemer krijgt de mogelijkheid om zich te verweren tegen de klacht. Als het nodig is, schakelt de Geschillencommissie een deskundige in. Soms heeft deze persoon ook de bevoegdheid om met beide partijen tot een schikking te komen.

Zitting

Is er nog geen oplossing, dan eindigt het geschil met een zitting en een uitspraak. Een onpartijdige commissie beoordeelt de klacht van de ouder. Deze commissie bestaat uit iemand met ervaring met rechtspraak, iemand van de Brancheorganisatie Kinderopvang en iemand van de consumentenorganisatie. Tijdens de zitting is er voor beide partijen ruimte om het standpunt mondeling toe te lichten.

Uitspraak

Enkele weken na de zitting volgt de uitspraak die schriftelijk wordt gecommuniceerd aan beide partijen. Deze uitspraak is bindend en moet altijd worden nagekomen. Het is niet mogelijk om in hoger beroep te gaan.

Bijlage G. Klachtenformulier

Klacht opgenomen op datum : .....

Door : .....

Functie : .....

Naam indiener : .....

Adres : .....

Woonplaats : .....

Postcode : .....

Telefoon : .....

Mobiel : .....

Naam kind : .....

Groep : .....

Klacht betreft (naam medewerk(st)er): .....

Klacht betreft:

Korte omschrijving (plaats, datum, tijdstip, waarover handelde het, wie waren erbij aanwezig

/ betrokken etc., wat is er daarna nog gedaan/gezegd)

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Eventuele andere bescheiden (zoals verklaringen) s.v.p. bijvoegen

Handtekening leidinggevende (of: directeur, voorzitter bestuur) ter bevestiging ontvangst

Voortgangsformulier klachtenbehandeling+

(in te vullen door hoofdleidster/leidinggevende/directeur)

Klacht ontvangen d.d. : .....

Exemplaar klachtenregeling aan inbrenger klacht uitgereikt d.d.

: .....

Schriftelijke ontvangstbevestiging naar inbrenger klacht d.d.

: .....

Gesprek leidinggevende met betreffende medewerker d.d.

: .....

Gesprek leidinggevende met inbrenger klacht d.d.

: .....

Bemiddelend gesprek met inbrenger klacht en medewerker d.d.

: .....

Schriftelijke info aan bestuur betreffende afdoening leidinggevende d.d.

: .....

Oordeel leidinggevende over klacht en afdoening:

.....
.....
.....

.....
.....

Bespreking door directeur d.d. : .....
Afwijkend oordeel na onderzoek door directeur JA / NEE
Ontvangst hiervan d.d. : .....
Afsluitend onderzoek door : ..... d.d
: .....

Resultaat:
.....
.....
.....

Schriftelijke info aan betrokkenen d.d. : .....
Opgeborgen in klachtendossier onder nr. : .....
d.d. : .....
Opgeborgen in personeelsdossier d.d.
: .....

Bijlage H. Calamiteitenformulier

NAAM KIND : .....
In het geval van ziekte of een calamiteit contact opnemen met:

1. Naam : .....
Telefoonnummer(s) : .....

.....
2. Naam : .....
Telefoonnummer(s) : .....

.....
3. Naam : .....
Telefoonnummer(s) : .....

.....
Naam huisarts : .....
Adres, plaats : .....
Telefoon : .....

Belangrijke gegevens m.b.t. de medische achtergrond van het kind:
.....
.....

Het kind heeft de volgende inentingen gehad (soort vaccinatie + datum)
.....
.....

.....